

Literatūra

RAŠTIJA
MENAS
MOKSLAS

NR. 228

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

X METAI

ALBERT CAMUS

SVETIMASIS

I.

Šiandien netekau mamos. O gal vakar. Aš pats nežinau. Iš prieglaudos atėjo telegrama: "Jūsų motina mirė. Laidotuvės rytoj. Reiškiamo pagarbą". Štai ir viskas. Tur būt, vakar.

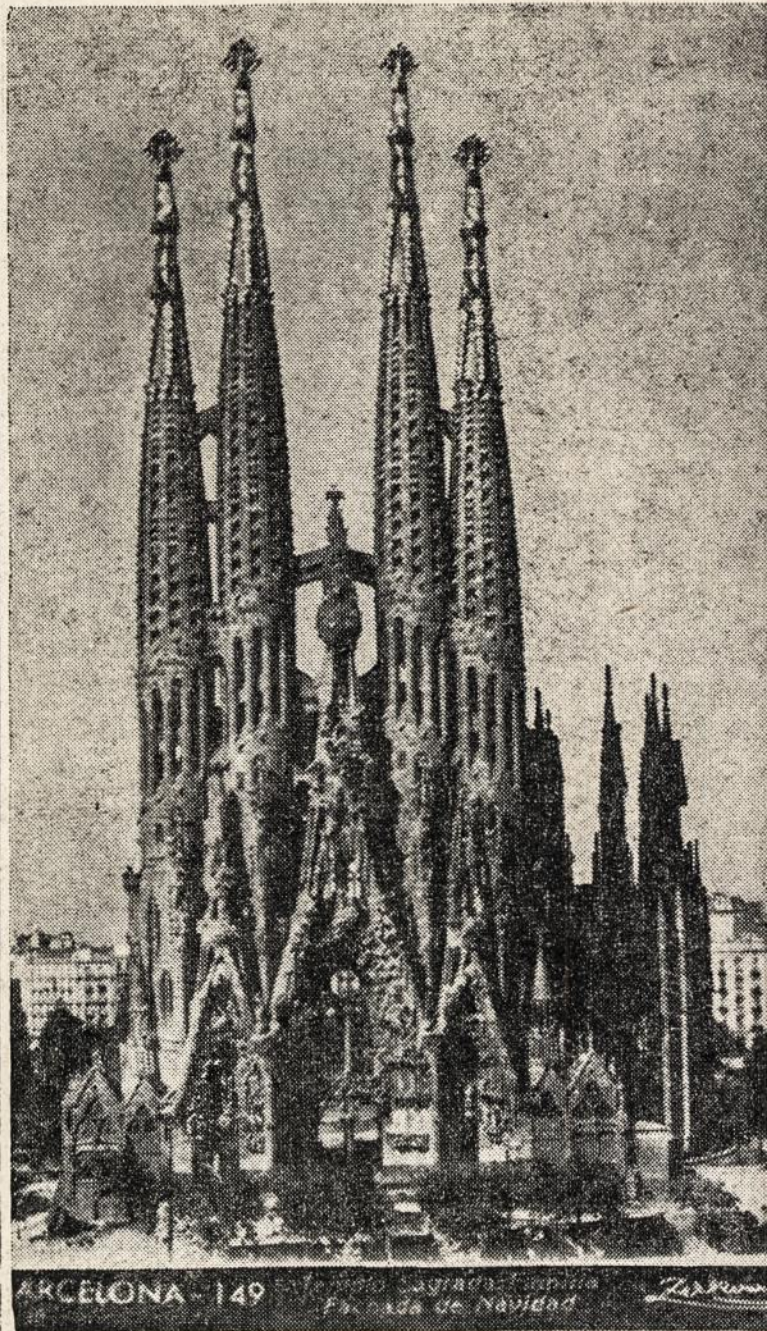
Marengo senelių prieglauda yra aštuoniasdešimt kilometrų nuo Alžyro. Antrą valandą aš sėsiu į autobusą ir pavakare būsiu vietoj. Tenai būdėsiu per naktį ir sugrįšiu tik rytoj. Įstaigos šefą aš paprašiau dviejų dienų atostogų. Šiuo atveju jis negalėjo atsakyti, bet atrodė nepatenkintas. Matydamas surūgusį jo veidą, aš pridėjau: "Juk tai ne mano kaltė". Jis nė būrnos nepavėrė. Vėliau pagalvojau, kad nebūvo jokio reikalo šitai sakyti. Apskritai, man nereikėjo aiškintis. Priešingai, jis pats turėjo pareikšti man užuojautą. Bet tikiu, kad jis padarys tai poryt, kai pamatys mane sugrįžusį su gedulu. Dabar dar viskas taip, lyg niekur nieko. Po laidotuvių, atvirksčiai, visas reikalas įgaus daug oficialesnį pobūdį.

Antrą valandą jau sėdėjau autobuse. Buvo nepaprastai tvanku. Kaip ir kas dieną, pietus valgiau Celesto restorane. Jie visi rodė man daug užuojautos ir šeiminkas pasakė: "Niekas nėra brangesnis už motiną". Išeinant jie palydėjo mane iki durų. Buvau truputį susirūpinęs, nes reikėjo dar užsukti pas Emanuelį ir pasiskolinti iš jo juodą kaklaraištį bei gedulo kaspiną. Prieš keletą mėnesių buvo miręs jo dėdė.

Bėgau, kad nepražiopsčiau autobuso. Toji skuba, tas draskymasis, o paskui autobuso sūpčiojimai, degalų kvapai, plento ir dangaus akinas spindėjimas — mane nuvargino. Beveik visą kelionę miegojau. Pravėręs akis, pasijutau atsiremęs į kažkokį karį, kuris nusišypsojo ir paklausė, ar aš iš toli važiuoju. Nenorėdamas leistas į kalbas, atsakiau: "Taip".

Nuo kaimo iki prieglaudos buvo dar pora kilometrų. Tą kelią nužygiavau pėsčias. Tuoj pat norėjau pamatyti mamą. Bet sargas perspėjo, kad pirmiau reikia nueiti pas prieglaudos vedėją. Pastarasis buvo užimtas, ir teko ilgokai laukti. Visą laiką sargas kažką kalbėjo. Vėliau mane pakvietė į kabinetą. Mažo ūgio, Garbės Legiono juostele pasipuošęs, seniukas savo šviesiomis akimis peržvelgė mane nuo galvos iki kojų ir besisveikindamas taip ilgai spaudė mano ranką, kad aš nebežinojau, kaip ją ištraukti. Patikrinęs bylą, jis tarė: "Ponia Meursault apsigyveno čia prieš trejetą metų. Jūs buvot vienintelis jos išlaikytojas". Aš pagalvojau, kad senis man priekaištaujantis, ir pradėjau aiškintis. Bet vedėjas nutraukė: "Jūs visiškai neprivalote teisintis, mano mielas vaike. Aš tiktai peržvelgiau jūsų motinos bylą. Juk jūs negalėjote ja rūpintis. Jai reikėjo priežiūros. Be to, jūsų pajamos ribotos. Pagaliau, čia ji jautėsi visai gerai". "Taip, pone vedėjau", tariau. Jis tęsė: "Žinote, ji susirado čia draugų, savo amžiaus žmonių. Su jais galėjo dalytis savo rūpesčiais, kurie juk kitos epochos. Jūs esate jaunas, ir ji tikriausiai su jumis nuobodžiavo".

Senis kalbėjo tiesą. Namie mama būdavo tyli ir nenuleisdavo akių nuo manęs. Pirmomis dienomis prieglaudoje ji dažnai verkėdavo. Bet tai įpročio dalykas. Po keleto mėnesių būtų verkusi, jeigu kas nors būtų išvėžęs ją iš prieglaudos. Visuomet

Barcelonos katedra

taip būna, kai prie ko nors priprantama.

Dėl to paskutiniaisiais metais jos beveik ir nelankydavau. Na, ir nebe to, kad lankymas suėsdavo mano sekmadienius, neminint vargo pakliūti į autobusą, rūpintis biletais ir ištisomis valandomis baladotis.

Vedėjas dar kažką kalbėjo, bet aš mažai kreipiau dėmesio į jo žodžius. Tik vėliau išgirdau jį tariant: "Manau, kad dar kartą norite pamatyti savo motiną". Niekas neatsakęs, pakilau ir nusekiau paskui jį pro duris. Laidotuose vedėjas aiškino: "Mes perkėlėme ją į mūsų mažąją lavoninę. Kad kitų nejaudintų. Kuriam nors įnamiui mirus, jie visada dvi ar net tris dienas būna nervingi. O tatai apsunkena aptarnavimą". Perėjome kiemą, kuriame būreliais šnekučiavosi seniai. Pamatę mus, jie nutilo. Bet vos tik nutolome, triukšmas vėl atgijo. Nelyginant duslus papūgų klegesys. Ties mažučio pastato durimis senis atsiskyrė: "Aš jus palieku, pone Meursault. Jūsų paslaugoms aš esu savo kabinete. Paprastai laidotuvės prasideda dešimtą valandą rytą. Jūs galite budėti visą naktį. Ir dar vienas žodis: jūsų motina dažnai prasitardavo savo draugams, kad būtų laidojama su bažnytinėmis apeigomis. Visa tai jau sutvarkyta. Norėjau tik jus apie tai painformuoti". Aš padėkojau. Kad ir nebūdama atėistė, mama niekada sau galvos per daug religija nekvaršindavo.

Įžengiau vidun. Šviesioje, baltomis sienomis ir stikliniu stogu salėje rikiavosi kėdės ir X formos ožiai. Salės vidury ant dviejų tokių ožių gulėjo uždaras karstas. Riešuto spalvos lentose stūksojo spindinčios, neseniai sukaltų, vinių galvutės. Prie karsto budėjo baltu apsiaustu ir tokia pat skara ant galvos arabė slaugė.

Tuo metu užpakaly atsirado sargas. Nuo bėgimo jis buvo uždusęs, ir truputį mikčiojo: "Mes ją uždarėme, bet aš tuoj atidengsiu". Abu priėjome prie karsto. Nesulaukdamas mano pritarimo, jis vėl prašneko: "Jūs nenorite?" "Ne", atsakiau. Tas mano paneigimas jį nutildė, o ir aš pasijutau truputį nejaukiai, nes žinojau, kad šitai sa-

kyti netinka. Po valandėlės jis atidžiai pažvelgė į mane ir be mažiausio priekaišto, lyg tik iš smalsumo, vėl paklausė: "Kodėl?" "Nežinau", atsakiau. Glostydamas savo žilus ūsus ir žvilgsnį nusukęs kažkur pro mane, jis sumurmėjo: "Suprantu". Jis turėjo gražias, šviesias mėlynas akis ir sveikai įraudusią odą. Bematant senis pastūmė man kėdę, o pats atsisėdo kiek toliau. Slaugė pakilo ir pasuko prie durų. Tuo metu sargas sušuko: "Ji turi vėžį". Nesuprasdamas, kas per dalykas, pažvelgiau į išeinančiąją ir pamačiau, kad apatinė jos veido dalis buvo sutvarstyta. Nosies vietoje balavo tik lygi tvaršto plokštė.

Išėjus slaugėi, sargas tarė: "Aš palieku jus vieną." Neatsimenu, ar kokį gestą padariau, ar ką, bet ir po tų žodžių jis vis dar stovėjo šalia manęs ir nejudėjo iš vietos. Jo artumas mane kažkodėl varžė. Šiaip buvo jauku. Salėje viešpatavo švelni vėlyvos popietės prieblanda. Dvi širšės dūzgė stiklinėje palubėje. Mane marino miegas. Neatsigrįždamas į sargą, paklausiau: "Jau seniai čia dirbate?" "Penktuosius metus", tuoj pat, lyg to klausimo nuo pirmos mūsų susitikimo minutės būtų laukęs, jis atreportavo.

Vėliau jis daug plepėjo. Sakėsi niekada net nesapnavęs, kad savo dienas teks pabaigti Marengo senelių prieglaudos sargu. Dabar jis turįs šešiasdešimt ketverius metus ir savo kilme esąs paryžietis. Tuo metu aš jį nutraukiau: "Ak, jūs ne vietinis?" Ir tik po tų žodžių prisiminiau, kad sargas minėjo savo kilmės vietą, veddamas mane pas vedėją ir pasakodamas apie reikalą greitai palaidoti mamą. Tada jis aiškino, kad šioje šalyje dėl karščių neįmanoma ilgai laikyti nepalaidoto numirėlio, nes tuoj prasideda kūno gedimas. Kaip tik tuo metu jis ir prasitarė, kad anksčiau gyvenęs Paryžiuje ir kad dar ir dabar negalįs jo užmiršti. Paryžiuje numirėlis laikomas tris, kartais keturias dienas. Šičia skubama. Tik numirė — žiūrėk, jau ir kišamas į duobę. Tada žmona jį subarė: "Tu vis su savo istorijomis. Šitie dalykai visiškai pono nedomina". Senis paraudo ir pradėjo atsiprašinėti. Aš įsiterpiau: "Bet kodėl? Bet kodėl?" Man atrodė, kad jis pasakoja teisingai ir įdomiai.

Mažoje lavoninėje sužinojau, kad pradžioje jis apsigyveno prieglaudoje globojamojo teisėmis. Bet būdamas dar pakankamai stiprus, pasisiūlė sargu. Pasakiau, kad, nežiūrint savo tarnybos, jis juk vistiek, kaip ir visi čia, yra prieglaudos globojamasis. Sargas užginčijo. Jau prieš tai buvau pastebėjęs, kad, kalbėdamas apie prieglaudos įnamius, jis vadindavo juos "jais", "kitais", retkarčiais net "seniais", nors iš tikrųjų jis nei kiek nebuvo už kitus jaunesnis. Bet kiekviena proga jis sąmoningai skyrė save iš jų tarpo. Jis buvo sargas ir tam tikra prasme jų viršininkas.

Į lavoninę vėl įėjo slaugė. Vakaras buvo čia pat. Tamsa virš stogo tirštėjo labai greitai. Sargas pašpaudė mygtuką, ir mane apakino staigi šviesa. Jis kvietė mane į valgomąjį vakarienės. Bet aš nesijaučiau alkanas. Po valandėlės jis pasisiūlė atnešti bent puodelį baltintos kavos. Kadangi aš esu savotiškas kavos mėgėjas, tai sargo pasiūlymą priėmiau. Netrukus jis atsirado su padėklu. Man jau seniai norėjosi rūkyti, bet vis lūkuriavau, bijodamas įžeisti mamos palaikus. Vėliau pagalvojau, kad tai nesudaro esminės reikšmės. Aš pasiūliau sargui cigaretę, ir mudu užsirūkėme.
(Tęsa 2-am psl.)

SVETIMASIS

(Atkelta iš 1-mo psl.)

Vienu metu jis pratarė: "Ar žinote, kad gerbiamosios jūsų motinos draugai ateis taip pat budėti? Čia toks paprotys. Reikia parūpinti daugiau kėdžių ir juodos kavos". Paklausiau, ar negalima būtų išjungti vieną lempą, kadangi, nuo baltų sienų atsismušdama, akinanti šviesa mane vargino. Gavau atsakymą, kad nebeįmanoma: abi lempos kartu užsidegančios ir kartu gęstančios. Tokia instaliacija. Aš nekrepčiau į sargą daugiau dėmesio. Jis netrukus išėjo ir, po valandėlės sugrįžęs, ėmėsi tvarkyti kėdes. Vienoje jų pastatė kavinuką ir ratu aplink jį išdėstė puodelius. Pabaigęs jis atsisėdo priešais mane, kitoje karsto pusėje. Salės gilumoje, nuo mūsų nūsikususi, tūnojosi slaugė. Nemačiau, ką ji veikė, bet iš rankų judesių sprendžiau, kad mezga. Buvo jauku. Kava maloniai šildė. Pro atviras duris sroveno nakties ir gėlių kvapai. Rodosi, kad valandėlę užsnūdau.

Mane pažadino lėngvas bruzdesys. Vos praplėšęs akis, pastebėjau, kad kambarys atrodė dar labiau nupliekistas šviesos, negu anksčiau. Aplinkui nesimatė jokio šešėlio. Kiekvienas daiktas, kiekviena briauna, kiekvienas išlinkimas brėžėsi akis žeidžiančiu ryškumu. Rinkosi mamos draugai. Viso jų buvo gal dešimtis, bet jie slinko į šitą akinančią šviesą labai tyliai ir be garso sėdosi išrikiuotose kėdėse. Aš stebėjau juos tokiu atidumu, kokiu aš dar nieko ligi šiol nebuvau stebėjęs. Kiekviena jų veido ar drabužių smulkmena, kiekvienas žingsnis, kiekvienas judesys liko mano atminty. Vis dėlto aš beveik negirdėjau jokio triukšmo ir valandėlėmis man sunku būdavo įtikėti jų realumu. Visos moterys dėvėjo prijuostas. Aplink liemenis besivynioją raiščiai dar labiau ryškino jų išpūstus pilvus. Dar niekada prieš tai nebuvau pastebėjęs, kokio dydžio gali turėti pilvus senos moterys. Bet beveik visi vyrai buvo labai liesi ir ramstėsi lazdutėmis. Mane savotiškai veikė įspūdis, kad jų veiduose visiškai nesimatė akių, o tik kažkokie neaiškūs ir be išraiškos giliosse raukšlėse įsmukę žybciojimai. Susėdę jie sužiuro į mane ir lyg iš prievartos lingavo galvomis bei čepsėjo savo bedančių smegenų apkramtytomis lūpomis. Negalėjau susivaikyti, ar jie sveikina mane, ar tik linguoja taip iš įpročio. Manau, kad jie mane sveikino, nes pastebėjau, jog, sėdėdami aplink sargą ratu, visą laiką veidus laikė atgrežę į mano pusę. Vieną akimirksnį man net blykstelėjo mintis, kad jie susirinko čia manęs teisti.

Po valandėlės viena moterų pradėjo raudoti. Kadangi ji sėdėjo antroje eilėje, pasislėpusi už kaimynų pečių, tad tie trumpi, vienodi ir monotoniški aikčiojimai, kurie sklido iš salės gilumos, mane savotiškai veikė. Atrodė, kad ji nenutiks niekad. Gavau įspūdį, kad kiti ją nesidomėjo. Daugumas senių buvo užsiėmę kuo kitu. Niūrūs ir tylūs jie apžiūrino karstą, savo lazduotes, savo drabužius, bet į ją nekrepė nė mažiausio dėmesio. Moteris vis dejavo. Pradžioje mane tatau stebino. Gal būt, todėl, kad jos visiškai nepažinau. Ilgainiui tie vienodi aikčiojimai man be galo įgriso, bet nedrįsau pratariti žodžio. Ten pat sėdįs sargas mėgino ją raminti, bet ji tik pakratė galva, kažką neaiškiai suvebleno, ir taip pat, kaip anksčiau, tęsė savo raudą. Sargas vėl sugrįžo prie manęs. Kurį laiką jis tylėjo, o paskui, nepakeldamas į mane akių, pradėjo aiškinti: "Ji buvo labai prisirišusi prie gerbiamosios jūsų motinos. Ji sako, kad su šia mirtimi netekusi geriausios savo draugės ir kad nieko daugiau nebeturinti šioje žemėje."

Mes taip sėdėjome gana ilgai. Moters atodūsiai ir aikčiojimai pasidarė retesni. Kurį laiką ji dar sriūbčiojo ir paskui visiškai nurimo. Manęs neėmė miegas, bet jaučiausi pavargęs. Nuo ilgo sėdėjimo diegė strė-

KAZYS BINKIS

VASARIS VĖJAS

VASARIS vėjas kamuoliais
Per mišką ritas.
Varstų albumą tuoj atskleis
Gegužio rytas.
Prieš rytą miškas užverstas šešėliais.
Sumišę mešvos akvarelės
Su purvinais laužų dažais.
Aprėžtos laužytai ruožais
Neaiškios piramidės, prizmos...
Mąstai nustebęs ir gražiais: —
Ar miškas čia, ar futurizmas?

nas. Tie žmonės, kurių buvimas mane slėgė, dabar atrodė, kaip mumijos. Tarpais nūgrįsdavau tik pavienius šlamesius, bet niekaip negalėjau nustatyti, iš kur jie ateina. Ilgainiui pastebėjau, kad kai kurie jų čiaulpė savo lūpas bei burnos vidų, tuo būdu sukeldami tuos juokingus čepsėjimus. Bet visi jie buvo taip užsiėmę savo mintimis ir aplink esančiais daiktais, kad tų garsų visiškai nepastebėdavo. Buvau tikras, kad čia pat gulinti mirusi jų visiškai neveikia. Bet dabar galvoju, kad toks mano įsitikinimas buvo klaidingas.

Išgėrėme kavą, kurią padalijo sargas. Po to nebežinau, kas vyko. Naktis buvo praėjusi. Atsimenu tik, kai, vieną kartą praveręs akis, pastebėjau netvarkingai suvirtusių ir miegančių senių krūvą, kurioje tik jų vienas budėjo. Apsikniaubęs savo lazda ir smakrą atrėmęs į riešus, jis taip atidžiai stebėjo mane, kad rodėsi nieko daugiau, išskyrus mano pabudimą, nelaukia. Paskui vėl stengiausi užsnūsti, bet vis didėjęs skausmas strėnose mane blaškė. Diena laužėsi pro lubas. Truputį vėliau vienas senių pabudo ir ilgai kosėjo. Jis spiaudė į savo didelę, languotą nosinę ir kiekvienas tų nusispiovinų sudarydavo įspūdį, lyg po gabaliuką būtų draskomi jo plaučiai. Savo kosėjimu jis pažadino kitus, ir netrukus sargas jiems paliepė išeiti. Seniai pakilo. Po šito varginančio budėjimo jų veidai buvo įgavę pelenų spalvą. Mano dideliu nustebimui visi išeidami stengėsi paspausti man ranką, tartum toji naktis, per kurią mes nepasikeitėme nei vienu žodžiu, būtų padariusi mus intymiausiai bičiuliais.

Jaučiausi pavargęs. Sargas mane nusivedė į savo butą, kur galėjau bent nusiprausti ir susitvarkyti. Aš vėl išgėriau puodelį baltintos kavos, kuri buvo ypatingai gera. Kai išėjau, buvo jau visiškai įdienoje. Virš kalnagūbrių, kurie skyrė Marengo nuo jūros, tviskėjo dangaus raudonė. Nuo jūros dvelkias vėjas nešė druskos kvapą. Atrodė, kad bus graži diena. Jau seniai buvau viešėjęs kaime ir jaučiau, kokias malonumas būtų dabar išeiti į laukus. Ir tikriausiai būčiau išėjęs, jeigu ne mama.

Stovėdamas po kiemo platanu ir gerdamas gaivų ryto orą, galvojau apie įstaigos draugus. Šiuo metu jie kyla ir rengiasi į darbą. Man ši valanda visuomet būdavo pati sunkiausia. Dar kurį laiką taip svarsčiau tuos paprastus ir kasdieninius dalykus, kol mano mintis pakrikdė varpo dūžiai, kurie sklido kažkur iš pastatų gilumos. Su varpo garsais pasigirdo trumpas bruzdesys už langų. Bet greitai ir vėl viskas nutilo. Dangujė juokėsi jau gerokai pakilusi saulutė. Į sustingusias mano kojas grįžo jauki šiluma. Per kiemą atžingsniavo sargas ir pranešė, kad esu kviečiamas į raštinę. Nuėjęs radau užstalėj sėdintį vedėją, kuris tuoj pat pakijo pasirašyti krūvą lapų. Pastebėjau, kad jis taip pat dėvi gedulo drabužius. Imdamas telefono ragelį, jis kreipėsi į mane: "Laidotuvių pareigūnai jau atvykę. Rengiuosi jiems pasakyti, kad uždarytą karstą. Ar jūs norėsite dar kartą, ir jau paskutinį, pamatyti savo motiną?" Atsakiau, kad ne. Liepiančiu balsu jis tarė į telefono ragelį: "Figeac, pasakykite žmonėms, kad gali eiti."

Čia pat vedėjas pareiškė, kad jis taip pat

dalyvausiąs laidotuviuose. Aš padėkojau. Atsisėdęs raštinės gilumoje ir savo trumpas kojas sukryžiuavęs vieną ant antros, jis dar kartą pabrėžė, kad lydėjime tik mužu ir slaugė. Prieglaudos įnamiai negalį dalyvauti laidotuviuose. Jiems leidžiama tik budėti. "Tai yra humaniškumo klausimas", pastebėjo vedėjas. Bet išimties keliu jis sutikęs, kad šį kartą lydėtų vienas intymiausių mamos draugų — "Thomas Perez". Čia vedėjas šyptelėjo ir tęsė: "Žinote, atrodo truputį vaikiška, bet jis ir jūsų motina beveik nesiskirdavo. Kaimynai juokais Perezui sakydavo: 'Tai tavo sužadėtinė.' Jis patenkintas juokdavosi. Tas žaidimas jiems visiems sudarydavo daug malonumo. Ir ponios Meursault mirtis jį labai paveikė. Manau, kad negalitu jam atsakyti dalyvaavimo laidotuviuose. Bet mūsų daktaro patarimas uždraudžia jam vakar eiti į budynes."

Kurį laiką sėdėjome tylėdami. Vedėjas pakilo ir priėjo prie lango. "Štai, ir Marengo kunigas", jis sušuko. "Šiandien jis ankstyvas". Vedėjas aiškino, kad, norint pasiekti bažnyčią, kuri yra pačiame Marengo, reikia trijų ketvirčių valandos. Nulipome žemyn. Ties lavoninės durimis stovėjo dvasiškis ir du tarnai. Vienas jų laikė smilkytuvą. Palinkęs ties juos, kunigas aiškino, kaip reikia sutrumpinti ir atleisti jo sidabrinę grandinėlę. Mums prisiartinus, dvasiškis atsitiesė. Kreipdamasis į mane "mano sūnau", jis kažką greitai pasakė ir įėjo į vidų. Mes juo pasekėme.

Iš pirmo žvilgsnio pastebėjau, kad karsto varžtai buvo užsukti ir kad salėje stovėjo keturi juodais drabužiais vyrai. Tuo metu vedėjas pranešė, kad vežimas jau stovįs už vartų. Dvasiškis pradėjo maldas. Toliau viskas ėjo labai greitai. Nešėjai prisiartinę prie karsto. Kunigas, jo tarnai, vedėjas ir aš — visi išėjome į kiemą. Ties durimis stovėjo kažkokia ponia, kurios nepažinau. "Ponas Meursault", pristatė mane vedėjas. Aš neišgirdau jos pavardės, bet susivokiau, kad tai vedėjo minėtoji slaugė, kuri turėjo lydėti mamą į kapus. Nieko nepratarusi ir net nenusišypsojusi, ji tik linktelėjo man sovo lietu, prakauliu veidu. Mes pasitraukėme į šalį, praleisdami karstą. Sekdami nešėjus, išėjome iš prieglaudos. Ties vartais jau laukė vežimas. Savo forma jis priminė didelę rašomųjų plunksnų dėžę. Šalia jo stovėjo žemo ūgio, juokingais drabužiais vilkįs tvarkytojas ir kažkoks mūsų besivaržas senis. Aš pagalvoju, kad tai turi būti ponas Perez. Jis dėvėjo senovišką, plačiais kraštais skrybėlę (kurią labai pagarbiai nusiėmė pranešant karstą) ir juodą eilutę, kurios kelnių pažemiai buvo gerokai suglamžyti. Pasmakreje turėjo pasirišęs juodą kaklaraištį. Mažutis, apskritas mazgas baisiai nesiderino prie didelės ir plačios baltų marškinių apikaklės. Ir stambi, tamsiais taškais išberta jo nosis, ir virpančios lūpos, ir iš retų, žilų plaukų kyšančios ausys, kurių kraujo raudonumo spalva ryškiai išsiskyrė bliškiam veide, teikė šiam vyrui kažką nepaprastai juokinga. Laidotuvių tvarkytojas nurodė mums vietas. Dvasiškis atsistojo prieky, už jo vežimas su karstu, šalia vežimo keturi nešėjai, užpakaly vedėjas ir aš. Pačioje eisenos uodegoje — slaugė ir ponas Perez. Dangus buvo pilnas saulės. Greitai augš karštis nepaprastai vargino. Aš negalėjau suprasti, kodėl vis dar stovime ir nepradedame kelionės. Savo juoduose drabužiuose aš tiesiog šutau. Tas juokingas seniukas, kuris jau buvo užsidėjęs skrybėlę, dabar vėl ją nusiėmė. Pamatęs, kad žiūriu į Perezą vedėjas pradėjo pasakoti, jog tas senis ir mama, slaugės lydimi, dažnai vakarais nužingsniuodavę net iki kaimo. Aš sėbėjau aplink tįsančius laukus, nuo kalnagūbrių besistiepiančias į dangų kiparisių eiles, ruožais rusvą, ruožais žalsvą žemę, ryškiai išbrėžusius horizonte pastatus ir tariasi supratęs mamą. Vakariai šioje šalyje turi būti pilni ramybės ir melancholijos. (Tąsa 3-čiam psl.)

SVETIMASIS

(Tąsa 2-am psl.)

lijos. Dabar vis aukščiau kildama, saulė, kurios spinduliuose virpėjo visas peizažas, pavertė ją žiauria ir slegiančia.

Pagaliau pajudėjome. Iš karto pastebėjau, kad Perezas truputį slubuoja. Vežimas vis palaiptiui greitėjo, ir senis nepajėgė jo pasivyti. Vienas nešėjų, kurie ėjo šalia vežimo, taip pat kiek atsiliko, ir dabar lygiavosi su manimi. Aš stebėjau, kaip greitai kyla saulė. Jau seniai laukai buvo pilni žiogų triukšmo ir žolės šlamėjimo. Mano žandais sliuogė prakaitas. Neturėdamas skrybėlės, aš vėdinausi nosine. Šalia einas nešėjas, kažką pasakė, bet jo žodžių prasmės aš nenugirdau. Jis nosine šluostėsi plikę, atsargiai pirštais kilnodamas iškilmių kepurės kraštus, bet nei valandėlės nedrįsdamas jos nusiimti nuo galvos "Ką?", paklausiau. "Šutina", jis atsakė, rodydamas į dangų. Aš ištariau: "Taip". Truputį vėliau, grįžtelėjęs į vežimą, jis teiravosi: "Tai jūsų motina?" Aš vėl atsakiau: "Taip". "Ar sena?" "Panašiai", sumurmėjau, nežinodamas tikslaus jos amžiaus. Vėliau jis nutilo. Atsigrįžęs pamačiau už kokių penkiasdešimt metrų atsilikusį ir sunkiai besiiriantį senąjį Perezą. Švytuodamas savo plačiabryle skrybėle, iš paskutiniųjų jis stengėsi mus pasivyti. Žvilgtelėjau taip pat ir į vedėją. Šis ėjo labai iškilmingai, vengdamas bet kokio gesto, kuris galėtų nesiderinti su eisenos rimtimi. Net kaktose tviskančių prakaito lašų jis nedrįso šluostyti.

Galvojau, kad einama truputį per greitai. Aplinkui tįsojo platūs, saulės nužerti laukai. Sklindanti iš dangaus kaitra buvo vos pakeliama. Kaip tik žygiavome kelio iškarpa, kuri buvo taisoma. Nuo kaitros ištirpusioje, juodėje masėje klimpo kojos ir ratai, palikdami žaizdas primenančius pėdsakus. Virš vežimo ri virš visko dominuojanti odinė, apdulėjusi vežėjo kepurė atrodė, lyg būtų nukrėsta iš šitos juodos tešlos. Jaučiausi truputį paklydęs tarp šito balkšvai melsvo dangaus, tarp gamtovaizdžio monotonijos, tarp juodos, lipšnios kelio masės, juodų gedulo drabužių, juodo vežimo lako... Viskas — saulė, garuojančių arklių kvapai, nemigo naktis, skubėjimas — blaškė mano mintis ir žvilgsnius. Dar kartą aš atsigrįžau: Perezas buvo dingęs kaitros rūke. Veltui ieškojęs jo plente, pastebėjau, kad jis pasuko į laukus. Tą manevrą aš tik tada supratau, kai įsitikinau, kad plentas prieš mus daro vingį. Norėdamas pasivyti eiseną Perezas, kuris puikiai pažino apylinkę, sumanė susitumpinti kelią. Už pasisukimo jis prisijungė prie mūsų, bet kiek vėliau ir vėl pasimetė. Ir taip keletą kartų, kai tik kur nors pasisukdavo plentas, jis vis išnaudodavo laukų takelius, valandėlę prisijungdamas prie mūsų būrio, bet netrukus ir vėl atsilikdamas užpakaly. Pavargęs ir sukaitęs, aš kantriai žingsniavau ir jaučiau, kaip tvinksi smilkiniuose kraujas.

Vėliau viskas vyko taip natūraliai, taip įprastai ir su tokiu tarnybišku palydovų įgudimu, kad nieko ypatingo neatsimenu. Tik viena: įeinant į kaimą, mane užkalbino slaugė. Jos keistas, virpęs ir nutęsimas balsas kažkaip nesiderino prie to kaulėto ir sauso veido. Ji tarė: "Jeigu einama lėtai, tai rizikuojama gauti saulės smūgį. Bet jeigu einama per greitai, tai sukaistama ir tada bažnyčioje peršalama." Slaugė kalbėjo tiesą. Trečiosios išeities nebuvo. Mano atminty liko dar keletas tos dienos vaizdų. Ypač Perezas, kai paskutinį kartą jis pasivijo mus prie pat kaimo. Prakaituotas jo veidas dvelkė nuovargiu ir kančia. Sunkūs prakaito karoliai riedėjo giliomis raukšlėmis, jungdamiesi tarpusavy ir apliedami veidą tviskančiomis dėmėmis. Prisimenu dar bažnyčią, kaimiečius šaligatviuose, garanijos kapuose, Perezas apalpiną (jis sušmuko, kaip maišas), kraujo spalvos žemę,

Albert Camus — filosofas ir rašytojas

Albert Camus "Svetimojo" (L'Étranger) romano pirmojoje dalyje, pirmajame skyriuje yra pora sakinių, kurie būdingai nusako šio žinomo prancūzų rašytojo ir filosofo pažiūras į būtį ir gyvenimą. Aš yro kaitroje lydėdamas savo mirusią motiną į kapus, ponas Meursault išgirsta kartu ėjusios slaugės pastabą apie klimato nepalankumą. Slaugė sako, kad einant lėtai, galima gauti saulės smūgį, o skubant, sukaistama ir atsidūrus bažnyčioje, lengvai persišaldoma. Po tos pastabos autorius prideda:

"Slaugė kalbėjo tiesą. Trečiosios išeities nebuvo".

Šitos trečiosios išeities nebuvimu remiasi visas "Svetimojo" romanas. Vyriausias jo veikėjas grįžta po laidotuvių namo, tęsia darbą įstaigoje, susitikinėja su žmonėmis, atnaujina pažintį su buvusiais įstaigos bendradarbiais ir kartą viename paplūdimy atsitiktinai, pats nežinodamas nei kodėl nei kam, gal tik todėl, kad nepakeliamoje vidudienio kaitroje virpantis paplūdimis išsėmė jėgas, kad nuo besiginti pasiruošusio arabo peilio atsimušą spinduliuai kankinančiai degino blakstienas ir kad, iš viso, norėjosi kaip nors išbristi iš staigiai susidariusio atsitiktinio įtempimo, jis paleidžia į arabą keletą šūvių, jį užmušdamas. Prasideda tardymas. Logiškieji tardytojai "turi" visus įrodymus, kad nužudymas buvo iš anksto planuotas, kad sąmoningai ruoštas ir šaltai įvykdytas. Tardymo metu paaiški, kad žudikas ir praieity yra buvęs "nemoralus". Jis netikėjo į Dievą, nesusigraudino prieš Kristaus kančią, neįjautė gailėsčio dėl savo pasielgimo, nuvykęs laidoti motinos, rūkė ir gėrė kavą prie jos karsto, o paskui tuoj pat kitą dieną nuėjo su drauge į kiną... Visas jo aiškinimas, kad tatau nieko bendra neturi su įvykiu ir kad jis šaudymą tęsė todėl, jog kaip tik tada akyse ryškiau sumirgėjo paplūdimio raudonumas ir kad kaktą ėmė glostyti stipri saulės liepsna, palydimi tardytojų pykčiu ir juoku.

Žudikas nuteisiamas mirti. Po sprendimo prasideda kalėjimo kapeliono atakos išgelbėti nelaimingojo sielą. Vėl tas pats tradicijos ir logikos priešingumas žudiko individualybei. Kunigas negali tikėti, kad pasmerktasis netrokštų kito gyvenimo. Jis pasmerktąjį persekioja ir kankina tol, kol šis praranda kantrybę ir išlieja visą savo apmaudą pasauliui: "Visas mano gyvenimas buvo vienas didelis laukimas. Laukimas tos valandos, to vienos aušros, kuria mane teis..." Norint gyventi, reikia prisitaikyti. Bet tada gyvenimas nėra vertas gyventi, nes jis pajungia žmogų. Eidamas mirti pasmerktasis tik vieno trokšta: kad tie, kurie liko gyventi, "egzekucijos dieną susirinktų aikštėje ir palydėtų jį neapykantos šauksmais".

Kiek anksčiau, lygindamas gyvenimą kalėjime su laisvu gyvenimu, knygos herojus randa tik laipsnio skirtumą tarp jų. Kalėjime jis laukia pasivaikščiavimo, advokato vizitų, dienos rutiną suskirstančių įvykių, o laisvėje jis taip pat laukė šeštadienių, susitikimų su mylimąja, išvažiavimų į paplūdimį. Pripratus prie gyvenimo jis yra natūralus. Bet galima priprasti ir prie kalėjimo.

Šitas absurdo momentas dar ryškiau pastebimas jo kitame veikale "Sizifo mite". Žmogus yra pasmerktas būčiai, kaip Sizifas permanentiniam beprasmiškam, nieka-

kuri dusliai krito ant mamos karsto, baltas šaknų mėsas, kurios maišėsi tarp kaktų, vėliau — žmones, balsus, kaimą, laukimą ties kavine, aštrų motoro birbimą ir savo džiaugsmą, kai autobusas įnėrė į Alžyro šviesų jūrą ir kai pagalvojau, kad dabar eisiu į lovą, išsitiesiu ir miegosiu iš eilės dvylika valandų. Vertė A. M.

LEONARDO da VINCI

1452—1519.

IGN. SLAPELIS

I.

(Tęsinys)

Dabar pusiau slaptai iškeliauja iš Romos su savo draugu Francesco Melzi ir tarnu Battista Villani.

Leonardo da Vinci Prancūzijoje
1516—1519

Atvykusiam į Prancūziją Leonardui da Vinci Pranciškus I dovanojo pilaite Cloux, greta Ambois, vasarinės karaliaus rezidencijos, paskyrė algas tiek jam, tiek jo tarnams, ir buvo jis pradėjęs gyventi be materialinių rūpesčių karaliaus mylimas ir vadinamas "notre chair père" (mūsų mylimas tėvas). Bet neilgai begalėjo naudotis ramiu gyvenimu, pradėjo skardintis senatvė su savo palydovais ligomis: dešinė ranka buvo suparalyžuota, ėmė įkyrėti refleksijos, kad darbai, ypač rankraščiai, padirki, nesutvarkyti ir t.t. Šiuo metu tapyboje maža ką bedirbo. Daugiausia triūsė apie savo rankraščius. Kurį laiką buvo užimtas Loaros upės vandens reguliavimo projektais. (Tęsinys 4-ame puslapyje)

da nesibaigiančiam darbui. Didelėmis pastangomis į kalno viršūnę užritinta jo uola, vėl nurieda žemyn ir valandėlei stabtelėjęs Sizifas leidžiasi į klonį, kad iš naujo įtemptų jėgas ir žingsnis po žingsnio ritentų uolą į viršūnę. Šitokia yra ne tik paskirų žmonių, bet ir tautų, bet ir žmonijos, bet ir visų kultūrų prasmė. Ką galvoja Sizifas, leisdamasis į klonį? Sizifas, apie kurį sako legendos, kad jis buvo pasmerktas už nepaklusnumą dievams? Sizifas gyvena ne viltimi, bet rezignacija.

Albert Camus'o žmogus, tai amžinas sukilėlis. Dvidešimto amžiaus revoliucija įvyko, ja dogmatikai savo pasiekė, bet žmogus vis tiek liko sukilėlis. Vienoje savo vėlesnių knygų "L'Homme revolté" A. Camus sako, kad tas sukilėliškumas, kuris atsiskoko paklusti taip lengvai politikų-realistų įteisinamiems neteiseningumui ir melui, yra žmogaus prigimties dalis. Ji negali būti numarinta ar nuslopinta.

Vienas įdomiausių A. Camus žmogaus bruožų yra tai, kad jo sukilėlis visiškai atsisako mistikos ir dievų. Jo sukilėlis yra šios žemės žmogus ir nieko totalaus nesitikįs ateičiai. Jis nieko nenukelia į ateitį. Jis yra dabarties ir kasdienybės žmogus. Jis netiki idealizmu, nes praieities iliuzijos atnešė tik karčius vaisius. Būdingiausia savybė, kurią jis nori išlaikyti, tai — būti paprastu, vidutinišku ir garbingu be iliuzijų.

Bet būtų neteisinga pakrikštyti A. Camus nihilistu. Gyvenimo prasmę jis įžiūri kūryboje. Jis pripažįsta "kūrybos vertybes ir žmoniškumo vertybes". Neseniai išleistose savo kūrybos rinktinėse, kurios apima 1944—1953 metų laikotarpį (Actuelles I ir II) A. Camus sako: "Mes privalome tuo pačiu laiku tarnauti skausmui ir grožiui." Kitoje "Actuelles I" vietoje jis sako: "Mūsų idėja yra ta, kad vieną dieną, kai žmonės ims tarnauti gėriui tokiu užsidedimu ir tokia energija, kaip kiti metasi tarnauti blogiui, tą dieną gėrio jėgos galės triumfuoti — gal būt, tik labai labai trumpam laikotarpiui, bet vis tik laikotarpiui ir šita pergalė bus neišmatuojama". O kad tatau įmanoma, rodo instinktas gyventi. "Yra noras gyventi, nieko neatsisakant paimti iš gyvenimo, kuris yra vertybė, mano daugiausia vertinama vertybė šioje žemėje".

A. Camus interpretatoriai prikiša jam metimąsi į kompromisą, kuris vis labiau ir labiau ryškėja vėlesniuose jo veikaluose. Ką kurie teigia, kad su "L'Homme revolté" juos nuvylė A. Camus. Bet nežiūrėti to, jo kūryba, kuri reiškiasi filosofiniais ir beletristikos veikalais, yra viena stipriausių ir šioms dienoms būdingiausių Europos protų išdavų. A. S.

LEONARDO da VINCI

(Tęsa iš 3-čio psl.)

Jausdamas artėjant gyvenimo galą 1519 m. balandžio 23 d. pasikvietė notarą ir surašė testamentą. Visą savo meninę ir mokslinę nuosavybę paliko Pranciškui Melzi. Neužmiršo ir savo tarnų. Savo vėlę pavadė „Nostro Signor Messer Domino Dio, Gloriosa Maria Vergine, Monsignore Santo Michele, angeli e beati del Paradiso.“

Negana to, smulkiai nurodė laidotuvių tvarką, kiek mišių kokioj bažnyčioj turi būti atlaikyta ir kiek vargdienių turi jį lydėti su žvakėmis. Net pažymėjo, kokiai bažnyčiai atiduoti žvakių nesudegusius galus.

Taip sutvarkęs žemės gyvenimo reikalus, 1519 m. gegužės 2 d. amžinai užmerkė akis, kurios taip akyliai žiūrėjo ir tyrinėjo gamtos paslaptis ir visatos sąrangą.

Karalius Pranciškus I tuo metu buvo išvažiuojęs į savo sūnaus krikštynas, bet kai buvo gavęs žinią apie Leonardo mirtį, graužiai apsiverkęs.

Leonardo, matydamas dvasininkų palaidą gyvenimą, buvo kritiškai nusistatęs jų atžvilgiu, juos vadino „Farisei frati santi“ (fariziejai šventi broliai). Kitur išsireiškė: „Daug yra, kurie tiki Sūnų, bet šventoves stato tik Motinai“. Dar kitur sako: „Bus daug, kurie pames darbą ir triūšą, ir vargą, ir eis gyventi tarp turtingųjų, į puošnius rūmus, manydami, kad tai patinka Dievi.“

Greta daugelio kritiškų pikty pastabų yra jo minčių, kurios tikty Savonarolai, kaip antai: „Žmogus tampa laimingas, sekdamas Kristų“. „Tu, Viešpatie, parduodi mums visas gėrybes už triūso kainą“. Arba: „Viešpatie, aš Tau paklusnus, nes, viena, aš privalau Tave mylėti; antra, Tu gali žmogaus gyvenimą prailginti arba sutrumpinti“. „Kas nesuvaldo savęs, tas prilgsta gyvuliams.“

Pagal Leonardo testamentą išreikštą pageidavimą, jo kūnas buvo nulydėtas iš Cloux į Ambois ir palaidotas tos pilies bažnyčioj, kur gulėjo daug karalių giminės palaikų.

Ilgainiui ta pilis ir bažnyčia buvo apgriauta, antkapiai suardyti, taigi ir Leonardo antkapio vieta pasimetė.

Tariamoj jo palaikų vietoj yra mažas jo biustas su atitinkamu užrašu.

Likimas, kuris lydėjo Leonardą per visą gyvenimą, naikindamas jo darbo vaisius, neapleido jo ir mirusio — sunaikino jo materialinius laikus ir jų pėdsakus.

Palaikyti jo atminimui žmonijoj ir nesvarbūs akmeniniai antkapiai ir paminklai, kuriuos laikas dildo.

Jis paliko didžiulius dvasinius paminklus, kurie, amžiams slenkant, ne dilo, bet augo ir stiprėjo.

Ką Leonardo paliko mene, kad ir nebaigtų darbų, kad ir bandymų arba studijų pavidalu, niekada negali būti niekieno pakartota arba atnaujinta. Niekas negali naudotis jo minties forma.

Jo pasiekimai mene yra kažkas visiškai viena ir intymiška. Tas nusveria visus jo išradimus ir tyrinėjimus, kuriais jis išskverbė į gamtos paslaptis.

Leonardo meno kūryba yra mokslo plotmėje: jei jis vaizdavo medį, tai darė, kaip botanikas; jei vaizdavo kalnus, uolas, tai — kaip geologas. Žmogų vaizdavo kaip anatomas ir psichologas, giliai išvelgdamas į žmogaus sielą.

Leonardo da Vinci, būdamas tiksliojo mokslo karštas mylėtojas ir drąsus pionierius, pripažino tikrą tokį žinojimą, kuris tyrimo keliu gautas, eksperimentu patikrintas ir matematikos formula išreikštas. Bet taip pat buvo įsitikinęs, kad už tiksliojo mokslo ribų yra sričių, kurios mokslui neprieinamos. Ypač žmogui yra tiek paslapčių, kurių mokslas nenušviečia.

Kiek mokslo srityje jis buvo empiristas,

KAZYS BINKIS

BOTANIKA

STEBIUOS, kad pakvipo Japonija.

Europa dar sprogt nepradėjo,

Dar naktys šalnojančios, —

O čia ties galva man cidonija,

O ten vėl magnolija

Pavėju į vasaros rytus žiedais bemosuojančios,

Pro stiklo kalėjimą palmės sušiuurę

Azijietėmis labai susirūpinę žiūri.

Toliau nusigrįžę nuo jų susimastė agavos.

Svajoja, leidimą greičiau kad nuo vokiečio gavus

Sugrįžti į mylimą tolimą savo Laplą.

Lotosas pyksta, kad nėra čia Nilo

Ir kad piramidų iš čia nematyti.

O čia vėl Gogeno paveikslų gražuolės,

Turbūt iš Taiti,

Šnabzdasi vienos, kaip jaunos kreolės,

Bet žmogų pamato ir vėl tuoj nutyla.

Augmenys mieli, žinau, kai pasiilgsti,

Tai, rodos, greičiau tiktai galvą į vilkstę

Ir niekas į širdį tada nebeprataria.

Bet, mieli, jei skauda, jei visai nebegalima,

Duokite šen visi po lapelį man —

Nunešiu juos į tolimą jūsų ekvatorių

Ir į lauką, kur žemę apjuosia.

Prisegsiu, kad žinotų, jog skurstat

Šiaurės tolimuose kraštuose.

realistas, tiek mene — mistikas. Todėl iš daugumo jo tapytų veidų dvelkia nekasdieniška dvasia; juose įkūnyta kažkokių paslapčių. Tokia yra Gioconda, toks yra šv. Jonas, toks Bachas, tokios ir šv. Marijos.

Nuostabu, kad Leonardo, būdamas proto žmogus ir skeptikas, tolimas nuo bet kio sentimentalumo, nieko nemylis, išskyrus žinojimą, vis dėlto pajėgė, kaip retas kitas menininkas, išreikšti motinystės jausmą, kaip yra išreikšta jo paveiksle šv. Marija su šv. Ona ir kūdikiu Jėzumi.

Antras jo dvasinis paminklas — jo manuskriptai, tiksliau pasakius, jų likučiai apie 7000 puslapių, kurie buvo parašyti per 40 metų.

Tie manuskriptai, lyg kino filmas, rodo Leonardo da Vinci intelekto darbą, jo tyrimus, intuityvius išvėgimus, jo išvadas, kaip galima panaudoti neribotas gamtos jėgas žmogaus gerovei. Iš jo manuskriptų matyti jo nenuilstamos pastangos surasti, nustatyti esminę visų gyvųjų daiktų sąrangos (struktūros) vienybę.

Trėjetą amžių tie jo manuskriptai, išblaškyti po kelias Europos bibliotekas, gulėjo gerokai apdulkėje. Tik XIX a. pradžioj buvo imtasi juos skaityti ir versti iš italų į svetimas kalbas. Dabar žymi tų manuskriptų dalis jau yra prieinama skaitančiajai žmonijos dalelei.

Pvz. anglų kalba yra išleista 1906 m. „Leonardo da Vinci Notebook“ (Edw. MacCurdy, du tomai). Pirmas tomas suskirstytas į šiuos skyrius: 1) Filosofija, 2) Aförizmai, 3) Anatomija, 4) Lyginamoji anatomija, 5) Psichologija, 6) Gamtos istorija, 7) Žmogaus proporcijos, 8) Medicina, 9) Optika, 10) Akustika, 11) Astronomija, 12) Botanika, 13) Geologija, 14) Fizinė geografija, 15) Topografinės pastabos, 16) Atmosfera, 17) Skridimas, 18) Skraidomoji mašina, 19) Judesys ir svoris, 20) Matematika.

Antrąjį tomą sudaro šie skyriai: 21) Vandens prigimtis, 22) Hidraulika, 23) Kanalizacija, 24) Eksperimentas, 25) Išradimai, 26) Karas, 27) Karas jūrose, 28) Menų palyginimas, 29) Nurodymai tapytojams, 30) Spalva, 31) Peizažas (gamtovaizdis), 32) Šviesa ir šešėlis, 33) Perspektyva, 34) Menų medžiagos, 35) Užsakymai, 36) Skulptūra, 37) Laidinimas, 38) Architektūra, 39) Muzika, 40) Pasakėčios, 41) Juokai, 42) Apie gyvulius, 43) Alegorijos, 44) Pranašystės, 45) Personalija, 46) Knygos, 47) Miscellanea.

Iš visų tų sričių užrašai yra ne mėgėjo pastabos, bet mokslininko tyrinėjimų išvados.

Prieš spausdinant buvo patikrinta tų užrašų vertė įvairių sričių specialistų ir buvo

rašta, kad juose išdėstytos mintys visai atitinka šių dienų mokslo laimėjimus.

Bet ne tame Leonardo da Vinci didybė ir reikšmė moksluose, kad jis paliko daug taiklių minčių daugely mokslų šakų; ne tame, kad jis „praescientia“ — intuityva nutesė mintį svarbiems atradimams, kuriuos vėliau įvykdė Galilėjus, Newtonas, Wattas ir net Einsteinas.

Leonardo, intuityviai numatydamas, teigė: „Saulė nejudą“; „Kiekvienas svoris tiesiausiu keliu veržiasi į žemės centrą“; „Padaryk akis, kuriomis matysi didelį mėnulį.“

„Rašyk apie laiko prigimtį, kaip skirtingą nuo geometrijos“.

Šios jo mintys vėliau kitų buvo matematikos formulomis išreikštos.

Didžiausias ir svarbiausias Leonardo da Vinci nuopelnas mokslo istorijoj yra tas, kad jis pirminis nustatė, jog mokslinio žinojimo, tikslaus mokslo šaltiniu yra ne proto spekuliacijos, bet eksperimentas ir tyrimas.

Jis sako: „Tyrimas yra tarpininkas tarp šaltiningos gamtos ir žmonių genties“.

„Išmintis yra patyrimo duktė.“

„Eksperimentas neklysta, tik mūsų protas gali suklysti, laukdamas iš eksperimento, kas nėra jo galioj“.

„Kas niekina matematikos tikrumą, tas minta suirute, ir niekada nenutildys sofistų mokslų, kurie amžinai kelia triukšmą“.

Leonardo ne tik skelbė tyrimą, eksperimentą esant vadą mokslo srityse, bet ir pats juo vadovavosi. Tas įgalino jį geriau pažinti gamtą, susekti, atrasti daug gamtos ir visatos sąrangos dėsnių ir panaudoti juos žmonių gerovei.

Panašių eksperimento svarbos idėjų skelbė anksčiau už Leonardą drąsus vienuolis Roger Bacon (1214—1294) savo veikalė „Opus Maius“. Už tas savo idėjas dviem atvejais buvo kalinamas Paryžiuje. Jis buvo pradėjęs daryti tyrimą chemijos ir optikos srityse, bet jis vis dar buvo viduramžių žmogus: daugiau domėjosi astrologija, alchemija — ieškojo filosofinio akmens.

Racionalistinis galvojimas, scholastika, sukūrė puošnias pilis, kaip Platono filosofijos sistema, šv. Tomo Akviniečio teologija, braminų filosofija, bet gamtos pažinime racionalizmas ir scholastika nieko nelaimėjo, gamtos pažinimas jų nebuvo nė pradėtas.

Leonardo eksperimentinis metodas davė pradžią, neminint Aristotelio, gamtos pažinimui, jos dėsnių suradimui. Tuo jis atskleidė plačius horizontus tiksliesiems mokslams ir technikai. Jų laimėjimai pagrindinai pakeitė žmogaus santykį su gamta ir žmogaus gyvenimo aplinkumą. Leonardo pradėto darbo vaisiais šiandieną gyvena visas civilizuohtasis pasaulis, užkariauęs ne tik žemę ir jos gelmes, bet ir orą.

Legendinis graikų menininkas Daidalas ketino skristi, Aristotelis ir Roger Baconas užsimena galimybę padaryti skraidomąją mašiną, o Leonardo da Vinci pirmas praktiškai pradėjo statyti tokią mašiną.

Nenuostabu, kad Leonardo da Vinci stovi didžiųjų genijų gretoje.

Princeton universiteto fakultetai 1906 m. sumanė sudaryti sąrašą žymiausių vardų, kurių nešiotojai daugiausia pastūmėjo pirmyn žinojimą, tuo pačiu daugiausia pataravo mokslui.

Po ilgų diskusijų buvo susitarta dėl šių vardų sąrašo:

Sokratas, Platonas, Aristotelis, Leonardo da Vinci, Galileo, Pasteuras, Shakespeare, Newtonas, Darvinas ir Einsteinas.*)

Šis sąrašas sudarytas ne vieno kokio entuziasto menininko, bet didelio kolektyvo, susidedančio iš daugelio įvairių mokslų šakų specialistų, mokslininkų, nelinkusių bet ką apoteozuoti.

*) Leonardo da Vinci Notebook by Edw. MacCurdy. II t. 26 psl.

(GALAS)

UŽDAVINIAI "LENGVOS" MATEMATIKOS

MĖGĖJAMS

Čia pateikiu "lengvos" matematikos mėgėjams keletą uždavinių, savo turiniu iš vienos pusės kiek besiskiriančių nuo paprastai duodamų elementarinės matematikos uždavinyuose bei vadovėliuose, iš kitos pusės — nereikalaujančių jokių ypatingų žinių, o tuo labiau — aukštosios matematikos: paprasto skaičiavimo (kaip seniau sakydavo nevisai vykusiai "aritmėtikos"), kiek geometrijos ir algebros visiškai pakanka. Jei bus pageidaujama — kitą kartą duosiu atsakymus bei sprendimus. Mano paties sugalvoti uždaviniai pažymėti mano inicialais A. Z., kiti — paimti iš įvairių žurnalų bei uždavinyne.

1. Posėdis prasidėjo tarp 6 ir 7 val. vakaro, o pasibaigė tarp 8 ir 9 val. to pačio vakaro. Posėdžio pradžios ir pabaigos momentais valandinė ir minutinė rodyklės buvo pasikeitusios vietomis. Rasti tikslus laikrodžio parodymus posėdžio pradžios ir pabaigos momentais, o taip pat tikslų posėdžio tęsimosi laiką.

2. Turime du indus, kuriuos pažymėsime A ir B. Inde A yra 1 litras raudono vyno, inde B — 1 litras balto; paimame arbatinį šaukštelį raudono vyno iš A ir įpilame į B; išmaišome ir, paėmę vieną šaukštelį mišinio, įpilame atgal į A. Kuriame vyne kito vyno koncentracija yra stipresnė: inde A baltojo, ar inde B — raudonojo? Dr. Lietzmann'as, iš kurio veikaluko "Merkwuerdiges und Lustiges ueber Figuren und Zahlen", paimtas šis uždavinys, daro pastabą:

"Jei Tamsta, aiškiai ir trumpai formuluodamas, duosi teisingą atsakymą, tai turi gabumų matematikai". Savaimė aišku, mes turime čia reikalo su idealiomis sąlygomis, kaip antai: šaukštelyje nelieka nė vieno lašelio, dėl kurių nors cheminių savybių susimaišęs vinas neužima nei daugiau, nei mažiau erdvės ir t. t.

3. Sraigė, norėdama pasiekti rentinio viršų, pradėjo šliaužti aukštyn šeštą valandą ryto; iki 6 val. vakarą ji nušliaužė 5 metrus, bet pavargo ir iki 6 val. sekančio ryto besnausdama (nežinau, ar sraigės snaudžia?!) nusmuko 3 m. žemyn ir t. t. Jei nuo vandens paviršiaus šulinyje iki rentinio viršaus yra 21 m., tai per kiek laiko sraigė įvykdė savo sumanymą? (Ed. Lucas).

4. Vienos laivų bendrovės garlaiviai reguliariai per daugelį metų išeina iš Le Havre uosto į New Yorką ir atvirkščiai, kasdien lygiai 12 val. dienos (pagal tą patį laiką!) Jei leisime, kad kelionės vyksta be jokių sutrukdyimų ir trunka lygiai 7 paras, tai kiek savo bendrovės laivų sutiks laivas, išplaukęs šiandien iš Le Havre? (Ed. Lucas).

5. Valdininkas, gyvendamas savo ūkyje, važinėja tarnybon į miestą; iš ūkio į miestą nėra gero kelio, tad jis savo automobiliu nuvažiuoja iki artimiausios geležinkelio stoties ir toliau važiuoja traukiniu; važiuodamas namo — atvirkščiai, nuvažiuoja traukiniu iki stoties, pasukui — automobiliu iki namų. Traukinys paprastai ateidavo į stotį 6 v. vakaro, bet vieną kartą, pakeitus tvarkaraštį, atėjo 1 val. anksčiau; automobilio, kuris atvykdavo lygiai 6 val., dar nebuvo, tad valdininkas nutarė eiti link namų pėsčias, kelyje sutiko automobilį, įsėdo ir, grįžęs namo, pastebėjo, kad parvyko 20 min. anksčiau, kaip paprastai. Leidus, kad automobilio greitis kasdien būdavo tas pats, kad persėdimai vyko akimirksniu, kad automobilis at-

važiuodavo į stotį lygiai 6 val. ir tuojuo, upsisukęs, važiuodavo atgal, apakičiuoti, kiek laiko valdininka ėjo pėsčias.

6. Ya parašyti 5 laišakai ir atitinkamai užadresuoti 5 vokai. Kiek yra iš viso galimų sudėti laiškus į vokus taip, kad nė vienas nebūtų įdėtas į skirtą jam voką?

7. Rasti $1/n$ (n — sveikas skaičius) atkarpos dalį, nevedant lygiagrečių ir brėžiant ne daugiau, kaip vieną apskritimą.

8. Lygiašonis trikampis su pagrindine "a" ir kampu "A" prie jos sukasi aplink ašį, einančią per trikampio viršūnę ir sudarančią kampą "B" su aukštine. (A. Z.) Sukimosi ašis, aišku, trikampio neturi kirsti. Reikia rasti tūrį.

9. Rasti šešiaženklį skaičių, kuris būtų visiškai kvadratas ir kurio skaitmenys yra simetriškai sudėstyti, kaip, pvz. skaičiaus 725527 arba 801108.

10. Panaikinti irracionalybę vardiklyje: $1:a$ pakeltas $1/3$ laipsniu plus b $1/2$ laipsniu plus c $1/3$ laipsniu.

11. Jei rašysime iš eilės greta vienas kito sveikus teigiamus skaičius, būtent: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12....., tai kas per skaitmuo stovės 562788-oje vietoje?

12. Rasti be logaritmų lentelių sekančių dviejų sandaugų skaitinę reikšmę:

a) $\cos 20^\circ \cos 40^\circ \cos 80^\circ$;
b) $\cos 180^\circ / 7 \cos 720^\circ / 7 \cos 900^\circ / 7$

13. Rasti keturženklį skaičių, kurio pirmieji du skaitmenys vienas su kitu, o taip pat antrieji du vienas su kitu yra lygūs, ir kuris yra visiškai kvadratas.

Al. Zujus

"NAUJIENAS" SKAITO VISŲ SROVIŲ ŽMONĖS: DARBININKAI, MOKSLININKAI, VALSITYBININKAI, DVASININKAI, PROFESIONALAI IR BIZNIERIAI. JIE ŽINO, KAD NAUJIENOS PADUODA TEISINGIAUSIAS ŽINIAS IR GERIAUSIUS RAŠTUS.

Whirlpool beats the sun at drying clothes!

(SUPREME MODEL)

The Fully Automatic
DRYER you need
for the work-free (and
fade-free) drying you want!

- beats the sun in **NO-FADE DRYING!**
Plaids and prints stay bright and gay... while Whirlpool's indirect Tempered Heat dries garments safely and spotlessly.
- beats the sun in **FLUFFY-SOFT DRYING!**
Clothes tumble dry far fluffier—so *wrinkle-free* many pieces need no ironing.
- beats the sun in **TIME-SAVING DRYING!**
Breeze-blown ThermaFlow Action dries a big 9-lb. laundry load in *minutes!*
- beats the sun in **JUST-RIGHT DRYING!**
Protection for your dainty fabrics... assured by Whirlpool's broad Temperature Selection.

EASY TERMS

More exclusives! More benefits—yours with **WHIRLPOOL:**

- Efficient Force-Flo Venting—frees you of lint and moisture worries
- Handy Interior Light
- Finger-touch Door Release
- Distinctive Cabinet beauty, with Life-Coat Finish
- Trim, new Flush-to-Wall Construction.

Come in! See a demonstration here of the DRYER that out-does all outdoors

SOLTIS HOME APPLIANCES
AND FURNITURE

2647 West 51st Street

Tel. HEmlock 4-7095

Lietuvos nepriklausomybės minėjimas Vokietijoje

STUTTGART, Vokietija. — Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo 36 m. sukakties minėjimas šiais metais Stuttgarte buvo itin įspūdingas. Minėjimas įvyko vasario 21 d. Steinhaldenfelde. Pamaldas katalikams atlaikė kun. Butkus ir evangelikams kun. Stanaitis, atvykęs net iš Memmingeno. Iškilmės vyko erdvioje Volksheimo salėje, į kurią susirinko apie 100 lietuvių. Salė buvo dekoruota vyčiu, tautine vėliava, Vokietijos Federalinės Respublikos ir Stuttgarto miesto vėliavomis. Minėjimui pirmininkavo inžinierius Prosinskis. Į garbės prezidiumą buvo pakviesti Vykdamosios Tarybos narys p. M. Gelžinis, vokiečių visuomenės atstovas p. H. Schlatter, latvių apylinkės pirmininkas p. Janevics ir estų apylinkės pirmininkas p. Toellason. Po įvedamųjų pirmininkaujančio žodžių abu kunigai pasakė kalbas, baigdami jas maldomis už tėvynę, už kenčiančius tėvynėje ir ištrėmimuose brolius ir seses. Žuvusieji kovose dėl Lietuvos laisvės pagerbti didžiausiu susikaupimu.

Savo žodyje kun. Butkus ypatingai pabrėžė reikalą nepamiršt savo kalbos, auklėt priaugančią kartą lietuviškoje dvasioje, kad galėtų grįžti savo tėvynės ramia sąžine, neapvylę ten likusių.

Kun. J. Stanaitis iškėlė pavergtų tautų, ypač pabaltiečių, vieningumo reikalą. Kvietė auklėt vaikus ir jaunimą tautinėje dvasioje, nepamirštant, kokias aukas neša likusieji tėvynėje. Kiekiena kova reikalauja aukų, tad ir mes, kovodami dėl tėvynės išlaisvinimo, turime aukotis, negailėdami nei jėgų, nei materialinių išteklių.

P. M. Gelžinis išsamioje paskaitoje nurodė, kad Valstybės Tarybos 1918.II.16 aktas nebuvo nepriklausomybės paskelbimo, bet nepriklausomos Lietuvos valstybės atstatymo aktas. Po istorinės apžvalgos, jis nurodė į bolševikų Lietuvoje vykdomą terorą, trėmimus, bažnyčios ir tikinčiųjų persekiojimą ir kt. Grįžimo iš priverčiamųjų darbo stovyklų nesą, nes dauguma ištrėmtųjų žūsta, o paleistieji apgyvendinami ten pat prie stovyklų. Partizanai Lietuvoj tebėra.

Prisiminęs Berlyno konferenciją, p. G. pareiškė nusistebėjimą, kaip patyrę politikai bei diplomatai vis dar negali suprasti, kad su bolševikais joks susitarimas nėra įmanomas, nes bolševikai supranta tik divizijų kalbą. Šių dienų karas būtų labai baisus, jame nebūtų laimėtojų. Tačiau yra kitas kelias, kuris galėtų atnešti pavergtoms tautoms laisvę. Tą kelią parodė pereitų metų Vokietijos rytų zonos įvykiai. Baisų skurdą ir prispaudą kenčiančios tautos kartą turės išieiti prieš ubagų ir piratų valstybę. Tiesa yra stip-

6 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, MARCH 6, 1954

riausias ginklas prieš Sovietų Sąjungą.

Paliesdamas suvienytos Europos klausimą, p. G. pabrėžė, kad tokios nepriklausomybės, kaip turėjome, nebeturėsime, nes suvienytoj Europoj reikės atsisakyti nuo suvereninių teisių dalių. Bet suvienyta Europa turės daug ūkinių, politinių ir kt. pirmenybių.

Po P. Gelžinio paskaitos, atgiedojus Lietuvos himną, sekė sveikinimai. Labai nuoširdžias sveikinimo kalbas pasakė vokiečių, estų ir latvių atstovai. Latvių Centrinės Tarybos pirmininkas mag. jur. A. Silde sveikino raštu.

Meninėj daly vargo mokyklos mokiniai pasirodė su deklamacijomis. P. Irena Povylaitytė gražiai paskaitė J. Krumino baladę. Po to minėjimo dalyviai su svečiais susirinko svetainėje, kur besiklausydami iš magnetofono juostos lietuviškų dainų ir muzikos, praleido porą valandų dalindamiesi savo vargais, džiaugsmiais ir svajonėmis. Apylinkės Valdyba yra labai dėkinga PLB Memmingeno apylinkės pirmininkui kun. Bungai už paskolintas magnetofono juostas, kurios leido Stuttgarto apylinkės lietuviams pasiklausyti taip pasiilgtų mūsų dainų bei melodijų

M. B. J

Ir tokių laikų būta

Šitokią antraštę duoda Vokietijoje leidžiamas lietuvių evangelikų jaunimo laikraštis "Jaunimo Ratelis" š. m. sausio-vasario mėn. numerį atspausdintam Lietuvos kanclerio Volavičiaus paliepimui, kuris 1583 m. buvo skiriamas Naujamiesčio (Biržų) evangelikų parapijai. Paliepimas skambėjo: "Kaip elgtis su baudžiauninkais Dievo garbei ir stabmeldystės panaikinimui".

Savo parapiečiams parapijos steigėjas — patronas liepia:

kas sekmadienį lankyti bažnyčią; o kas be svarbios priežasties apleistų pamokslą, turi sumokėti parapijos prieglaudos namų naudai pirmą kartą vieną skatiką, antrą kartą du skatiku, o trečią kartą keturius skatikus ir dar turi būti prikaltas vienai dienai prie bažnyčios durų kengių. Dešimtininkai turi gi prižiūrėti, kad visi eitų į bažnyčią.

bloga elgesio valstiečius ištrėmti iš valsčiaus, leidžiant jiems pasirinkti tik pusę savo turto, o kita pusė pereina likusiems žmonėms.

berniukams eiti į mokyklą, o mergaitėms pas kunigienę poterių bei tikėjimo išpažinimo mokyttis.

senius ir ligonius priimti į prieglaudas. Ten jie turi gauti gerą valgį ir po kvortą alaus prie kiekvieno valgio. Už tai jie turi, kiek jų jėgos leidžia, sekmadieniais skambinti bažnyčioje.

"Jaunimo Ratelis" prideda: "Iš šio paliepiamo matyti, kad anais laikais visi Naujamiesčio valstiečiai buvo evangelikai" ir nurodo šio teksto šaltinį — 1931 m. "Mūsų Žodžio" Nr. 1.

Mums šiuo atveju ne tiek rūpi konstatuoti, kokia konfesi-ja vyravo tais laikais Naujamiesty, kiek iškelti metodus, kuriuos to meto tiek evangelikai tiek katalikai valdovai naudojo "žmonėms priartinti prie Dievo".

LIETUVISKA ISTAIGA

SAFETY OF YOUR SAVINGS

CRANE

Savings & LOAN ASS'N

INSURED UP TO \$10,000

2555 West 47th St. CHICAGO 32, ILL. LAR. 5-1083

B.R. PIETKIEWICZ PRES

Skaitykite "N-nas" GARSINKITES NAUJIENOSE

Dirbtini Dantys

Laisvi ar nepritaikyti?
DANTŲ PLOKŠTELĖS
pataisomos ir stipriai įstatomos.
Sužaloti dantys pataisomi,
o nuotrupos išlyginamos
— 1 valandos darbas —

State Dental
Plate Laboratory

1635 W. 47th St. YARds 7-4499
944 W. 63rd. WAIBrook 5-2558
639½ W. 63rd St. WE 6-2608

Dirbtini Dantys

Laisvi ar nepritaikyti?

— 1 valandos darbas —

Cleveland Dental
Plate Laboratory

456 W. North Ave. MI 2-6221
404 E. 47th Street. AT 5-6880
160 Milwaukee Ave. HU 9-3242

Dirbtini Dantys

Laisvi ar nepritaikyti?
DANTŲ PLOKŠTELĖS
pataisomos ir stipriai įstatomos.
Sužaloti dantys pataisomi,
o nuotrupos išlyginamos.
— valandos darbas —

A-1 Dental
Plate Laboratory

22 W. Madison, Room 223,
DE 2-6804
1587 W. Ogden Ave. MO 6-3733
1425 Wilson Ave. LO 1-9280
2003 W. Lawrence SU 4-8708

MUTUAL FEDERAL SAVINGS

SAVINGS INSURED UP TO \$10,000

FEDERAL SAVINGS

MUTUAL FEDERAL SAVINGS

Rekordas...

- ★ Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- ★ Nuo 1905 metų ši bendrovė pergyveno karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes ir savo taupytojams išmokėjo kiekvietai sutaupyta dolerį
- ★ Aukštus dividendus išmokėjo visada be perstojo
- ★ Partrauksim jūsų pinigus iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.

Nelaukit—Pradėkit Taupyti Šiandien!

Istaigos valandos: Kasdien nuo 9-tos ryto iki 5 val. po pietų, Keturtdieniais nuo 9-tos valandos ryto iki 8 val. vakaro, Trečiądieniais visai neatidaro.

AND LOAN ASSOCIATION

2202 W. Cermak Rd. • Chicago 8, Ill.
JOHN J. KAZANAUSKAS, Pres. • Tel. Vlginia 7-7747

Lenkų isivaizduojama federacija

Ryšium su Londone pasirodžiusia lenkų mokslininkų kolektyvo parašyta Didžiosios Lietuvos Kunigaikštijos istorija (Dzieje ziem Wielkiego Księstwa Litewskiego) lenkų spauda rašo, kad tos kygos išleidimas pasitarnauja federalinėms idėjoms, kurios šiuos metu vis didesnio aktualumo įgauna Europos tautų tarpe.

Pateikdami kai kurias knygos ištraukas jų laikraščiai ne vengia pabrėžti, kad Dodžiosios Lietuvos Kunigaikštijos teritorija buvusi apie 6 kartus didesnė už lietuvių tautybės žmonių apgyventą plotą ir kad toje teritorijoje puikiai galėjusios sugyventi trys tautybės: lietuviai, lenkai ir gudai. Po Lietuvos unijos su Lenkija prasidėjęs lenkų pirmavimas visose, o ypač kultūrinėje, srityse. Kol rusai nepagyvinę rusifikacijos ir kol nepabudęs mažų tautų nacionalizmas, tose srityse vykęs lenkėjimo procesas. Lietuvos-Lenkijos padalinimo metu buv. Lietuvos Didžiosios Kunigaikštijos teritorijoje gyvenę apie 3,850,000 žmonių, jų tarpe daugiau, negu 1 milijonas lenkų. Lenkiškasis elementas buvęs žymiai stipresnis už lietuviškąjį. Vėliau jis dar sustiprėjęs. Po Antrojo Pasaulinio karo jis buvęs toks galingas, kad sritys į vakarus nuo Rygos sutartimi patvirtintų linijos, su Vilniumi įskaitytinai, "teisingai" buvusios priskirtos Lenkijai.

Recenzantai įžiūri tame mokslininkų kolektyviniame darbe tikėjimą, kad buvusioje Didžiosios Lietuvos Kunigaikštijos teritorijoje gyvenančios tautos vėl kada nors sudarys vieną valstybę ir vėl bendradarbiaus, kaip per 400 metų nuo unijos iki padalinimų.

Apžvalgininkų nuomone, knygoje yra taip pat iškelti visi tie nuostoliai, kuriuos atnešusios kovos tarp tose srityse gyvenančių tautų paskutiniaisiais dešimtmečiais. Ją skaitant, atsirandąs troškimas, kad "atgavusi savo rytinę dalį Lenkija rastų pastovų susitarimą ir bendradarbiavimą su savo mažesniais kaimynais".

Emigracijoje gyvenę lenkai paskutiniaisiais laikais daug mėgsta kalbėti apie Rytų ir Vidurio Europos tautų federaciją. Bet iš jų pareiškimų gaunasi išvados, kad jie toje federacijoje norėtų gauti tokią poziciją, kokią turėjo Lietuvos atžvilgiu po Liublino Unijos.

I. T.

**ASSURED AUTO
BODY WORKS**
Will Do The Job

2037 W. Cermak Road
Virginia 7-7060

7 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, MARCH 6, 1954

Kultūros pasaulyje

Nauji leidiniai Lietuvoje

Spaudos žiniomis, į praėjusių metų pabaigą Tarybų Lietuvos leidyklos išleido keletą naujų knygų, kurių tiražai gana dideli. Iš jų paminėtini trys eilėraščių rinkiniai: dar prieškariniais laikais Lietuvoje stipriai pasireiškusio poeto Eugenijaus Matusavičiaus eilėraščių rinkinys "Draugystės daina" — 124 psl., 5,000 egz., Antano Venclovos eilėraščių rinkinys "Kovoti, degti, nenurimti" — 168 psl., 5,000 egz. ir J. Lapašinsko eilėraščių rinkinys "Jaunystės daina" — 64 psl., 4,000 egz.

Išleisti taip pat A. Baltrūno apsakymai mokyklinio amžiaus vaikams "Mūsų miesto berniukas" — 78 psl., 10,000 egz. Vytauto Sirijos Giros pjesė "Pirsonas jau nebegriš" — 90 psl. — išleista 8,000 tiražu. "Jaunimo saviveiklos scenos" aštuntoji knyga — 188 psl. — išleista net 12,000 tiražu. Naujai išleistas taip pat Antano Vienuolio raštų pirmas tomas, kuriame telpa "Kaukazo legendos ir apsakymai" — 388 psl., 10,000 egz.

Kitos knygos yra daugiausia verstos iš rusų kalbos. Pasirodė nemaža specialinės literatūros, kuri liečia žemės ūkį, daržininkystę, gyvulininkystę ir kt. sritis.

Lietuvos Vyties Paveikslai

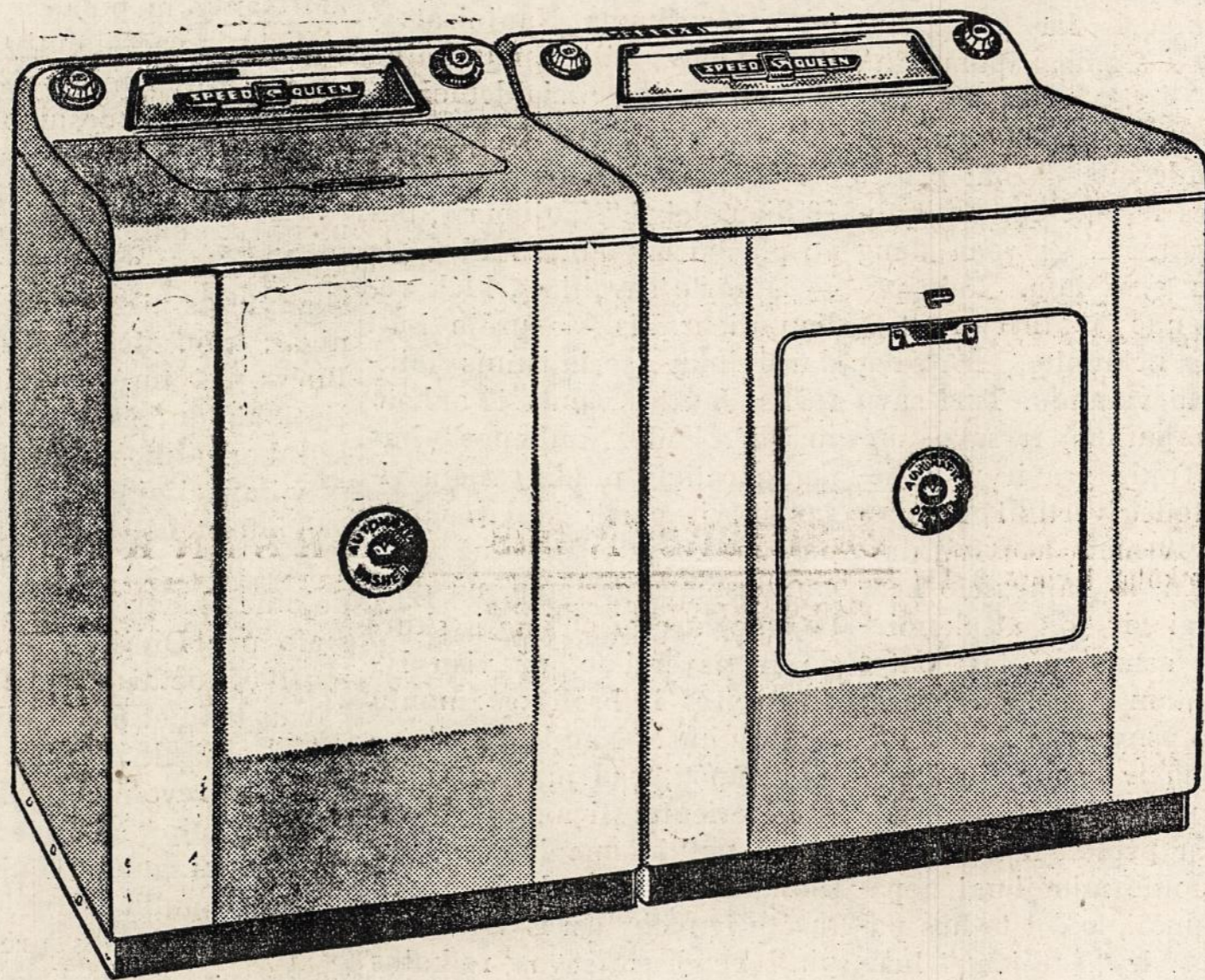
Vytis — 8x10 colių, visas paveikslas 13 x 20. Keturių spalvų, apačioj stambus užrašas LIETUVA. Kaina \$1.25. Platintojams 25% nuolaidos.

Rašyti ir siųsti pinigus šiuo adresu:

J. PLANČIŪNAS
254 Emerald St. N.
Hamilton, Ont., Canada.

Skaitykite "N-nas"

Speed Queen Now at SOLTIS

AUTOMATIC WASHER and DRYER

Your eyes will sparkle when you see the new 1954 Speed Queen Washer and Dryer. For here, truly, are the **most beautiful** home laundry units in America today.

When you add this **new beauty** —

— to the amazing record Speed Queen has established for doing a swell job of washing and drying without repair bill worries or headaches — then you have the exact answer to what your **first choice** should be for a new automatic washer or a new automatic dryer.

STOP IN THIS WEEK FOR A FREE DEMONSTRATION

SOLTIS HOME APPLIANCES
AND FURNITURE

2647 West 51st Street

Tel. HEmlock 4-7095

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

NAUJIENŲ SUKAKTIES MINĖJIMO PROGA

Lietuvių emigracijos gyvenime "Naujienu" 40-ies metų veiklos sukaktis yra retas, tuo tarpu gal ir vienintelis įvykis. Tiek metų ėjusio dienraščio mes, rodos, dar nesame turėję. Kai "Naujienu" štabo žmonės su jų šefu Pijum Grigaičiu priešaky, minėjimui praėjus, dabar tvarko ir įvertina gautąsias dovanas, — sveikinimus, linkėjimus, atsiminimų straipsnius ir per minėjimą pasakytas kalbas, — tur būt, jie sau sako: daug ir nuoširdžiai pasakyta, bet neviskas pasakyta.

Ir negalėjo būti viskas pasakyta. Laikraštis nėra tik spausdinti popieriaus lapai; nėra, kaip dažnai yra sakoma, gyvenimo veidrodis. Laikraštis su jo bendradarbiais yra gyva būtybė, su protu, nervais, budriomis akimis ir jautria širdim. Laikraštis, tikrąja to žodžio prasme, seka gyvenimą visoj jo galimoj pilnumoj, ima iš jo, kas įdomiausia, kas gyvenimui būdinga, kas žmogų pamokina ir kelia. Tą visą medžiagą laikraštis suvirstina kolektyviu protu, suderina, dažnai prideda širdies ir pateikia skaitytojui. Laikraštis gyvena daug platesniu gyvenimu, kaip pavienis asmuo; jis turi savų sukrėtimų, nelaimių ir savų džiaugsmo valandų. Turi savo garbės pajautimą ir savų ambicijų. Tokių yra ir "Naujienu". Ir todėl įvertinti "Naujienu" per 40 metų atliktą darbą, pasekti, ką laikraščio bendradarbiai ir jo atsakomiausias asmuo už tai patys mokėjo, tam neužtenka, kaip savo straipsny sako Jonas Vilkaitis, ilgų ir kruopščių studijų. Prie proto išvedžiojimų čia reikia dar pridėti ir bent kiek širdies. Jokie minėjimai nepajėgia to duoti, ir dėl to bus pateisinamas ir "Naujienu" bendradarbių atlaikus nusiteikimas. Nepretenduodamas jų nuotakas paveikti, norėčiau vis tik ir aš sukakties proga dėl "Naujienu" kaip pasakyti.

"Naujienu" ilgos mūsų visuomenei tarnybos pradžia sutapo su spartaus lietuvių tautos tautinio bei politinio sąmonėjimo laikotarpiu. Neginčytina, kad šio šimtmečio pradžios įvykiai Lietuvoj turėjo didelės įtakos ne tik "Naujienu" atsiradimui, bet ir paties laikraščio per 40 metų atliktam milžiniškam darbui bei laikraščio veidui. Masinis 1901—1907 metų revoliucinis sąjūdis Lietuvoj, paruoštas, suorganizuotas ir vadovautas beveik išimtinai Lietuvos Socialdemokratų Partijos, baigėsi žiauriomis represijomis. Jau po Didžiojo Vilniaus Seimo 1905 metais revoliuciniais veiksmais labiausiai pasižymėjusius Lietuvos rajonus nusiautė baudžiamieji būriai. Šimtai buvo suimtų ir kalinamų; tūkstančiams grėsė suėmimas. Tie metai išmetė emigracijon tūkstančius, ir didžiulė jų dauguma pateko Amerikon. Pateko dar kvėpuodami tomis pačiomis nuotaikomis,

kuriomis gyveno Lietuvoj, — neapykanta carų tironijai, pasiryžimu kovoti už Lietuvos nepriklausomybę ir dauguma socialistiškai nusiteikę, bent socializmo šūkiams simpatizuodami. Būdingas buvo ir paties būsimojo "Naujienu" redaktoriaus Pijaus Grigaičio bėgimas. Jis bėgo, išsilauždamas iš Suvalkų kalėjimo. Tai įvyko 1906 metais ir tai buvo simboliška. Kartu su juo tuomet lauzėsi iš carų kalėjimo visa Lietuva ir buvo pusiau praverusi duris į laisvę. Bet jau 1907 metais prasidėjusi reakcija ir vėl jas pritrenkė ir laikė kietai priverstas iki pat pirmojo pasaulinio karo, kuomet nuo vokiečių besitraukia rusai apleido ir Lietuvą. Naujai tuomet Amerikon atvykę mūsų tautiečiai įnešė į senosios mūsų emigracijos gyvenimą daugiau ryžtumo, gal daugiau visuomeniškų nuotaičių, iniciatyvos ir gal didesnį pažiūrų aiškumą. Naujai atvykusieji buvo aiškesni ir kaip europinio tipo socialdemokratų.

Pradedant 1914 metų vasario 19 dieną leisti "Naujienas", buvo plačiai užsimota. Laikraštis — iš karto savaitinis, kiek vėliau dienraštis — turėjo būti darbininkų socialistinis laikraštis. Jau tas vienas iš anksto nusakė, kad "Naujienos" bus demokratinių pradų gynėja visur ir visuomet; kad jos bus humaniškos, stodamos už žmogaus asmens gerbimą, už darbo žmogaus laisvinimą iš skurdo ir pavergimo, už visų lygių teises ir brolišką žmonių sugyvenimą. "Naujienoms" turėjo nūpėti, kad jų skaitytojai gerai orientuoti naujos jų tėvynės politiniame ir visuomeniniame gyvenime, kad jie kultūrėti ir mokyti iš vieno rūpinti bendrus savo reikalus kaip lietuviai. Ir senoji mūsų emigracija, ir naujai tuomet atvykę pusę savo sielos buvo palikę savo senojoj tėvynėj. Ir nors, laikui bėgant, ryšys su Lietuva kiek silpnėjo, "Naujienos" Lietuvos niekuomet neužmiršo. Lietuvos reikalai nuo pat "Naujienu" pasirodymo ir iki šiai dienai visuomet yra statomi jos uždavinių krikštosalėn.

Negyvenusiam mūsų emigracijos Amerikoje gyvenimo ne drašu kalbėti apie sąlygas, kuriose "Naujienoms" teko veikti. Bet, pasiskaičius laikraščio bendradarbių atsiminimų, atkūrus kad ir iš F. Lavinsko pasakojimų jo "Angliakasių Atsiminimuose" praeities vaizdus, darosi lengviau tas sąlygas suprasti. Jose vis dar daug buvo atsinešto iš Lietuvos. Jei ir čia tenka paminėti tuos didelius finansinius sunkumus, kuriuos "Naujienoms" teko pačioj pradžioj nugalėti, tai tik dėl to, kad juos nugalėti padėjo steigėjų kietas pasiryžimas ir mūsų dar skurdžios tuomet emigracijos dosnumas geram rei-

kalui. Nenauja buvo ir tas, kad "Naujienos" pradžioj dažnai įsigydavo sau priešų tik dėl to, kad kažkam, — noromis ar nenoromis, — sugadindavo biznį. Nebuvo nuostabu, kad kai "Naujienos", nugalėjusios materialinius sunkumus, pradėjo atsistoti ant tvirtų kojų, kad tuomet atsirado norinčių "Naujienas" paveržti. Tokie dalykai gali visur pasikartoti.

Savo tikruosius laimėjimus "Naujienos" žymėjo kituose frontuose. Nekalbant apie "Naujienu" kovą su visu tuo, ką mes pratę apibūdinti žodžiu "atžagareiviška", joms teko pakelti sunkios imtynės su mūsų atsilikusių klerikalizmu ir su jo dažnai demagoginėmis priemonėmis socialistus nugalėti, kaip tas buvo anais laikais praktikuojama. Kai dabar pasiskaitai F. Lavinsko "Angliakasių Atsiminimus" ir prisimeni šidlavos ir kitų šventųjų Lietuvoj vietų stebuklus, gyvas stoja anų laikų tikibinio gyvenimo giminumas Tėvynėj ir emigracijoj. Ir kartu atrodo, kad santykių pobūdis tarp socialistų ir vadinamųjų klerikalų namie ir Amerikoje taip pat rodė daug panašumo. D-gas Juozas Šmotelis savo straipsny "Naujienu" jubiliejiniame numery tik kukliai paminėjo, kad anais laikais "Naujienas" ir jų skaitytojus pikta puolė du kunigai: kun. Maliauskis ir kun. Bučys. Aš turėjau laimės pažinti abudu: su kun. Maliauskiu kartu mokėmės Palangos progimnazijoj ir jau tuomet galėjau stebėti jo žemaitišką atkaklumą; su kun. Bučiu sėdėjome kartu už prezidiumo stalo per Didįjį Vilniaus Seimą 1905 metais ir savo ausimis gavau tuomet girdėti jo pagarsėjusį pasisakymą: "Ir mes, kunigai, už revoliuciją, tik nekruviną!". Kaip "Naujienos" ir jų skaitytojai galėjo būti tuomet puolami, galiu sau įsivaizduoti, prisimindamas prel. Antanavičiaus ganytojiško laiško stilių, kur tarp paleistuvio, vagies, šeimų ardytojo ir socialisto nebuvo daroma aiškesnio skirtumo. Spėju, kad to ganytojiško laiško dvasia ir jo diktuojamas kunigo santykis prie socialisto dar ilgai buvo gyvas ir Amerikoje. Manau, be to, kad "Naujienas" ir jo skaitytojus puldinėjo čia ne tik tuodu kunigu. "Naujienu" redaktoriui reikėjo nuosekliai išlaikyti socialdemokratų nusistatymas religijos atveju, reikėjo pačiam laikrašty dažnai pristabdyti pertoli išibėgėjusį ginčą su priešu, kad tie santykiai po truputį rimtėtų, kultūrėtų ir artėtų prie to, kas tuos santykius dabar žymi. Pijaus Grigaičio įgimtas taktas ir savo ideologinių pradų nuoseklus dabojiimas, vadovaujant "Naujienoms", daug padarė, kad išmoktume gerbti žmogų ir jo įsitikinimus, kad artėtume prie tikrosios tolerancijos.

Nuo 1917 metų galo "Naujienos" gavo ginti naują frontą, — kovoti su tais lietuvių socialistais, kurie apskirė viltim įgyvendinti socializmą suprastintomis ir pagreitintomis priemonėmis ir virto aklaiss, fana-

tiškais Maskvos sekėjais. Ir Amerikoje į bolševizmą pakrypo tie lietuvių, kurie mažiausiai buvo subrendę kaip socialistai, bet buvo jausmo ir temperamento žmonės, ūmūs

(Tąsa 9-tam psl.)

Į OPERETĖS "SIENAPIŪTĖ" SPEKTAKLĮ "Dainavos" ansamblio kartojamą Chicagoje š. m. kovo mėn. 14 d. 4 val. po pietų Marijos Aukšt. Mokyklos koncertų salėje, biletai iš anksto gaunami šiose vietose.

Bridgeporte: pas inž. Semėną (Daina-Television), 3130 S. Halsted St. Tel. DANUBE 6-6887.

Marquette Parke: "Marginiai" pas p. Aušūriene, 2511 W. 69th St. Telef. HEMLOCK 4-5488.

Ciceroy: P. p. Sodeikų krautuvelyje, 4828 W. 15th Street. Telef. OLYMPIC 2-9150.

Brighton Parke: P. p. Balių krautuvelyje, 4544 So. California Ave. Telef. LAFAYETTE 3-9795.

NAUJIENOSE
galima gauti naujausią visos
USA, KANADOS IR MĖSIKOS
KELIŲ ŽEMĖLAPI
Atžymėti keliai, tinkami keliauti šiais metais. 112 psl., didelio formato, su U.S. atstumų (mileage) žemėlapiu, 48 miestų planais ir t.t.
KAINA \$1.50
Taip pat naują
CHICAGOS MIESTO VADOVA
su pilnu Chicagos miesto planu, nurodančiu namų numerius ir susisiekimo priemones.
KAINA 50 CENTŲ.
Už persiuntimą priedo po 10c.
Čekį ar money orderį siųskite:
NAUJIENOS
1739 SO. HALSTED ST.
CHICAGO 8, ILL.

AMATŲ KURSAI
ŠALTKALVIAMS
—ir—
Įrankių Dirbėjams
(Tool and Die Making)
Prasideda
KOVO 1-MĄ DIENĄ
Kursantai registruojami dabar į dienes ir vakarines klases.
Kursų programa:
PLANŲ SKAITYMAS
(Blue Print Reading)
APSKAIČIAVIMAI
ĮRANKIAMS GAMINTI
TEORIJA IR PRAKTIKA
Priėmimo valandos:
vakarais nuo 6-ųjų iki 9-ųjų
šeštadienį ir sekmadienį
nuo 10 valandos ryto iki pietų.
LASKI INSTITUTE
OF TECHNOLOGY
1232 No. Milwaukee Ave.
Tel. DICKENS 2-5653

SIUNTINIAI I LIETUVĄ
visus mokesčius čia sumokėjus
•
100% apdrausta
•
DRABUZIAI
GYDUOLĖS
ir t. t.
•
Jūsų giminės gausa be jokių jiemis išlaidų
CENTRAL PARCEL SERVICE, INC.
220 SO. STATE ST., CHICAGO
Tel. WABASH 2-9354
Atdara šeštadien. iki 1:30 popiet.

(Tęsinys iš 8-to pusl.)

veikti. Suskilusioj Lietuvių Socialistų Sąjungoj vakarykšti draugai virto kits kitam pikčiausiais priešais, ir kova prasidėjo. Kova tuo piktesnė, kad nukrypusieji į komunizmą greit pasisavino bolševikų kovos metodus. Ta kova tarp socialdemokratų ir komunistuojančių greit įgavo Amerikoj ypatingai aštrių formų po to, kai Lietuva buvo Sovietų okupuota ir kai lietuvių tauta jau dešimt metų kryžiuojama. Buvo naturalus "Naujienuoms" daiktas, kad jos tam naujam kovos fronte užimtų pirmąją vietą. Aiškinimas kas yra bolševizmas ir komunistinio blūdimio vertinimas, kasdien ir nuosekliai vedama kova su Maskvai vergiškai klusnios čia spaudos skleidžiamais melais ir naiviųjų viliojimu, virto ir tebėra vienas svarbiausių "Naujienu" uždaviniu, ir joks kitas mūsų spaudos organas neatlieka to uždavinio taip stropiai ir sumaniai kaip "Naujienuos".

Nedera trumpam straipsny bandyti vertinti "Naujienu" per 40 metų atliktąjį visuomeninį darbą. Jau vien faktas, kad laikraštis mokėjo taip ilgai išsilaikyti, ištikimas savo principams, kad jis laimėjo Amerikoj, gal skaitlingiausi ir pastovų skaitytoją, jau tas vienas sako apie "Naujienu" įgytąjį mūsų emigracinėj visuomenėj svorį. "Naujienuos" formavo ir tebeformuoja savo skaitytojų politines, socialines ir iš viso visuomenines pažiūras; daugeliui formuoja jų pasaulėžiūrą. "Naujienuos" jų redaktorius asmeny visuomet laiku ir teisingai suorientuoja savo skaitytojus visais svarbesniais dienų įvykiais. "Naujienuos" rūpestingai seka mūsų emigracijos gyvenimą. Vis tobulėdamos, seniai virtusios didelio masto dienraščiu, "Naujienuos" visuomenei gal nevisada matomomis, bet nenuilstamomis pastangomis — ir žingsnis po žingsnio — kelia kultūrinį savo skaitytojų lygį ir kuria lietuvių emigracijoje viešąją opinią. Visada nuosekliai demokratiškas, visuomet humaniškas. Jei lietuviybei kaip tokiai gresia ir šiandien pavojus paskęsti viską niveliuojančiam Amerikos gyvenime, tai "Naujienuos" yra tas lietuviybės lėktuvnešis, kuris ir pats neskęsta, kuris vis ir vis leidžia lietuviškan pasaulin gaivinančias mintis, žadinančius šūkius, skatina išverti, kuo esame. Tai yra labai daug.

"Naujienu" skaitytojų tarpe kartais tenka užgirsti balsų, kad "Naujienuos" esančios "palaivos", kad į "Naujienu" kiemą gali užvažiuoti kas nori, niekieno nepaklaustas. "Naujienuose" esą "perlaisva". Taip, žinoma, nėra. New Yorko uoste Amerikos laisvės statula kiekvieną čia atvykstantį sutinka būdingais žodžiais:

"Duok man savo pailsusias, susikimšusias vargšų minias,

9—NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, MARCH 6, 1954

trokštančias laisvai atsikvėpti. Siųsk juos, audrų mėtytus benamius, pas mane."

Panašiai, jei nekalba, tai nusistato ir "Naujienuos": šioje laisvės ir demokratinių principų šaly tebūnie laisvė minčiai, laisvė padoriai diskusijai visuomenės ydoms gydyti! Bet "Naujienuos" kiekvienu klausimu turi savo nusistatymą, ir niekuomet juo nemainykauja. Tą teisę turėti savo nuomonę "Naujienuos" pripažįsta kiekvienam, manydamas, kad padorios diskusijos geriausiai gali padėti teisybę išaiškinti.

Didelę "Naujienuoms" padėką yra skolinga ir Lietuvos tauta. Nuo pat pradžios, kai "Naujienuos" pradėjo eiti, tur būt, nė vieno numerio nebuvo, kad jame netilptų bent žinių iš Lietuvos. Eidamos Amerikoj, "Naujienuos" visą laiką gyveno ir Lietuvos gyvenimu. Mūsų kovos už Lietuvos išlaisvinimą, jos atkūrimą, jos pažangą visuomet buvo ir "Naujienu" sielvartas. "Naujienuos" padėdamos lietuvių tautos pastangoms iškovotąją, demokratijos pradų tvarkomą valstybę stiprinti, skaudžiai pergyveno 1926 metų gruodžio 17-os dienos vadistinių pas mus perversmą ir visą laiką pasiliko režimo priešas. Priešu pasilieka visiems tiems, kas mūsų tarpe dar ir šiandien tebegyvena vadizmo svaiguliu. Su skausmu sutiko "Naujienuos" pirmąją žinią apie Sovietų Lietuvos okupavimą; nepailsdamos skatino mūsų emigraciją, kad kuo galėdama eity pagalbom pavergtai senajai tėvynei. Sekė Hitlerio Vokietijos žygius Lietuvoj paskutiniam kare. Seka ir dabar lietuvių tautos kryžiaus kelią su-sovietintoj Lietuvoj ir daro ką galėdamos, kad mūsų tautiečiuose palaikytų ryžtą nepailsinti pastangose Lietuvai laisvinti. Talkininkavimas Kersteno Komiteto darbe, aiškinant Lietuvos užgrobumo aplingybes, yra "Naujienu" garbingų ir nepailstamų žygių eilėje paskutinis etapas.

Kiekviename dideliame visuomenės darbe būtina, kad kas juo nuolat sielotųsi, duotų jam turinį, botų, kad nebūtų iškrypta iš kelio. Darniam "Naujienu" bendradarbių kolektyve tokiu žmogumi per visą laikraščio egzistencijos metą buvo nepakeičiamas "Naujienu" redaktorius-kūrėjas, laikraščio siela — Pijus Grigaitis. Būtų bereikalinga čia kalbėti apie Pijaus Grigaičio nuopelnus "Naujienuoms" ir mūsų visuomenei, nes "Naujienu" laimėjimai yra kártu ir Pijaus Grigaičio nuopelnai, nors jis ir "Naujienuose" visas nesutalpsta.

Baigdamas mano padriką žodį "Naujienu" sukakties proga, labai nuoširdžiai linkiu joms ir tolimesnės, sunkiai pelnimos sėkmės "Naujienu" atsakominguo darbe. "Naujienu" štabui su Pijum Grigaičiu priešaky — daug sveikatos, daug ištvėrmės ir daug naujų laimėjimų. "Naujienu" jaunysis brolis "Darbas", besitriušias tam pačiam bare, siunčia savo vyresniajai sesei geriausių linkėjimų.

NOW YOU CAN OWN THE NEW

HOOVER Lark

Light Weight, Low Cost, Full Size

EASY TERMS

Easy to use! Faster cleaning!
No bag to empty!

Complete attachments
for all home cleaning!

Special **KING-SIZE TRADE-IN** allowance

for your old cleaner—now at

**GLASER'S FURNITURE
AND RADIO CO.**

5115-5123 S. Kedzie Ave. PROSPECT 6-1790

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

SUTVARKYKITE LAIKU SAVO AUTOMOBILĮ
STASYS DAPKUS

3255 SO. UNION AVENUE

Tel. CALUMET 5-1127

Prityres mechanikas, turis moderniausius įrankius, gerai ir

nebrangiai pataiso karoseriją ir nudažo, taip pat sureguliuoja

motorą, kad taupiau naudotų

3231 So. Lowe Ave., įvažiuoti

reikia iš alėjos. Kas negali atvažiuoti į dirbtuvę, skambinkite

telefonu susitarimui.

benziną ir alyvą. Dirbtuvė yra

**LIETUVIŠKA GAZOLINO STOTIS IR
AUTOMOBILIŲ TAISYMO DIRBTUVĖS**

SHELL BENZINAS

Atlieka visus motorų ir karoserijų darbus, parduoda visų firmų automobiliams dalis, baterijas, padangas pavieniai ir garažams.

DARBAI ATLIEKAMI KRUOPŠČIAI IR SAŽININGAI.

Darbo val.: Garažas 8:30-9:00—Benzinas 6:00-10—Sėkmadieniai 9-10.

Vadovauja: A. ADOMENAS, V. KOZICA ir VLADAS PAALKSNIS

Kampas 58-tos ir So. Western, Tel. RE 7-9533

**NELAUKITE —
RYTOJ GALI BUTI PERVELU!**

Jei norite užstikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius, ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimėi ištikus, neturėsite jokių nemalonumų.

"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY & McKAY, Inc

222 WEST ADAMS STREET

KAMBARYS 1043

Telefonas Central 6-5298

Generaliai Agentai šių Kompanijų

COLUMBIA INSURANCE COMPANY

PEARL ASSURANCE COMPANY

LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY

MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.

MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY

AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.

MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

PASLAPTINGASIS KREMLIUS

Kas yra Kremlius?

Kremlius yra bolševikų pagrindinis centras, kuriame gyvena komunistų vadai ir kuriame paruošiami planai pasauliui užvaldyti. Kremlius yra Maskvos miesto centre ir savo vien išorine išvaizda kiekvienam stebėtojų primena milžinišką tvirtovę, kurią nuo išorinio pasaulio saugoja 14—20 pėdų storio ir 30—70 pėdų aukščio akmeninės sienos. Už šių sienų ištisus šimtmečius vyko ir vyksta baisiausios intrigos, sąmokslai, grobimai ir žmonių skerdynės. Šios sienos yra dar sustiprintos 19 stebėjimo bokštais, iš kurių paruošti kautynėms kulkosvydžiai agresingai seka kiekvieno maskviečio judėjimą. Niekas neturi teisės priartėti prie šių sienų be leidimo, nes kiekvienas drąsuolis sulaikomas išorėje stovinčių nuogais durtuvais enkavedistų, ir čia pat dingsta čekistų karceriuose ir gyvenimą baigia tolimoje Kolyms šiaurėje. Maskvos gyventojai bijo net iš tolo pažvelgti į šį nuodingų gyvačių lizdą ir niekada nebando prie jo priartėti.

Kremlius savo išorine išvaizda retai čia užklystantiems vakariečiams atrodo kaip puošnūs vykdomosios valdžios rūmai. Jis užima 43 akrų žemės plotą, kuriame, be kitų pastatų, yra keturios didžiulės pravoslavų katedros, apie tuzinas bažnyčių ir koplyčių, kurių žali aukšti stogai, paaukuoti bokštai ir kryžiai, iškilę dangaus mėlyneje, kiekvienam praeiviui daugiau primena dangišką rojų, o ne centrą žemiškos valdžios.

Kremliaus paslaptys

Lenino laikais Kremliaus visi pastatai buvo užrakinti ir visi vartai saugojami stiprių raudonųjų sargybos dalinių. Stalinui perėmus valdžią ir komunistų partijai pradėjus naudoti terorą kaip pagrindinę valdymo priemonę, Kremliaus užraktai buvo dar labiau sustiprinti ir sargyba keleriopai padidinta. Buvo įrengti aliarmo skambučiai ir raudonos šviesos prietaisai, kurios užsidega vartams sujudėjus. Kiekvieno pastato durys buvo ap rūpintos keliais užraktais su skirtingais raktais. Buvo įvesta speciali patikrinimo sistema paprastiems piliečiams, kurie neišvengiamai turėjo reikalų įžengti į Kremlių, ir kita sistema taikoma Kremliaus nuolatiniams gyventojams, kurie valdžią laiko savo privačiu reikalu.

Užsienio spaudos korespondentai Kremlių vadina vienintele pasaulyje vieta, į kurią sunkiausia patekti. Ir tie, kurie čia patenka, yra neišsėdžiami iš sargybinių ir seklių akių, ir kiekvienas atvykusio nuklydęs į aplinką žvilgsnis ir judėjimas yra stropiai sekamas.

Nė vienas žmogus, gyvenantis už Kremliaus sienų, nežino, kas vyksta šioje tarptautinių

kriminalistų gyvenvietėje. Pavyzdžiui, toks paprastas klausimas: kur gyvena Stalinas? Šito niekas nežino. Net ir Winston Churchill'is, kuris karo metu lankėsi Kremliuje, tur būt, irgi nežino, kur gyvena Stalinas.

Arba štai vėl įdomus klausimas: kas įsakė areštuoti Beriją? Ar tai buvo sprendimas komunistų politbiuro, o gal tai padarė Malenkovas savo asmeniškų įsakymu? Į šį klausimą atsakyti irgi niekas negali. Tai Kremliaus sienose vykstančių kovų paslaptis.

Kai gongo balsas suskamba užburtoje Kremliaus pilyje ir raudonos šviesos sušvinta sienoje, pamažu atsiveria didieji vartai, per kuriuos 60 mylių greičiu septyni limuzinai skuba per ištuštėjusias Maskvos gatves, saugojamas ginkluotos sargybos, tai maskviečiai žino, kad viename iš tų limuzinų, pilnų slaptosios policijos agentų, važiuoja vienas iš Kremliaus viešpačių. Tačiau niekas nežino, kuris ir kuriame limuzine sėdi. Gal Malenkovas vyksta apsižvalgyti į savo plačios tėvynės laukus, gal Molotovas keliauja į Berlyno konferenciją, o gal Kaganovičius skuba patikrinti vergų stovyklas? Niekas nežino ir niekas nesužinos, nes kaip kurmis bijo dienos šviesos, taip lygiai Kremliaus viešpačiai bijo savo žmonių.

Sovietų valdžios vykdomosios įstaigos, ministerijos, yra už Kremliaus sienų, išblaškytos didžiuliam Maskvos mieste. Net ir MVD, slaptosios ir viešosios policijos ministerija, svarbiausia Kremliaus vykdomosios valdžios įstaiga yra išmėtyta įvairiose miesto dalyse. Kremliuje gyvena tikrai komunistų partijos vadai, kurie tvarko ne tik šiuos baisyuosius fortus, bet ir visą Sovietų Sąjungą ir jos satelitus.

Kremliaus atsiradimo istorija

12 šimtmečiuose Kremlius buvo visas Maskvos miestas, apjuostas medinių rąstų sienos, kuri saugojo šį miestą nuo totorių dažnų užpuolimų. Pora šimtmečių vėliau Kremlius buvo pertvarkytas iš pagrindų. Medinės sienos buvo pakeistos tvirta akmens ir plytų siena, kuri išsilaikė ir iki šių dienų. Kremliaus vidus pasipuošė naujais pastatais. Visą šitą darbą atliko tūkstančiai rusų mužikų, kurie dirbo čia 30 metų, vadovaujami žymiausių tų laikų inžinierių ir architektų.

Aplink Kremlių metai iš metų Maskvos miestas plėtėsi į kraštus, palikdamas uždarytą Kremlių savo centre. Rusijos despotai, kurie valdė kraštą iš už Kremliaus sienų, jį dar labiau sustiprino saugotis ne nuo totorių užpuolimų, bet nuo savo piliečių ir varžovų.

(Tęsinys 11 psl.)

10—NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, MARCH 6, 1954

SAUGESNĖS vietos taupymui niekur nerasite. Kiekviena sąskaita apdrausta iki \$10,000. Penkiasdešimt penki metai patyrimo ir draugiško pataravimo.

DISTRICT SAVINGS

Štabas kalba lietuviškai and LOAN ASSOCIATION

3430 South Halsted Street

Brand NEW 1954 Model

LOWEST PRICE EVER

Admiral
21" TV

\$179⁹⁵

Model T2211 ebony

- Advanced Admiral Chassis for sharp, clear picture
- Matching console base or wrought iron stand (optional extra)
- Smart ebony finish is scratch- and stain-resistant
- Compact cabinet—21¼' x 21½'

\$189⁹⁵

Model T2211 ebony

ILLINOIS FURNITURE AND RADIO COMPANY

1570 N. Milwaukee Ave. Humboldt 9-1600

GARSINKITĖS NAUJIENOSE

(Tęsinys iš 10-to psl.)

Jonas Baisusis, vienas iš tų laikų mokyčiausių vyrų ir kar-
tu pamišėlis, pirmasis pasiskel-
bęs Rusijos caru (caras — žo-
dis kilęs iš Romos imperato-
riaus vardo Cezaris), savo
žmoną pasirinkęs pagal savo
skonių iš būrio mergaičių, su-
vežtų iš visos Rusijos, suskal-
dęs savo sūnaus galvą su auk-
siniu valstybės skeptru, pa-
smaugęs pravoslavų bažnyčios
patriarchą, davė pavyzdį tokio
baisaus valdymo, kad maža
despotų gali su juo lygintis, iš-
skyrus tik modernių laikų
tironą Staliną.

Raudonojoje aikštėje prieš
Kremlių yra paliktas egzekuci-
jų akmeninis blokas, ant kurio
Jonas Baisusis kapojo savo žy-
mesniųjų aukų galvas. Netoli
nuo šios vietos matyti garsioji
Vosyliaus Palaimintojo bažny-
čia, pasipuošusi įvairiaspal-
viais apskritais (cibulio for-
mos) bokštais, kuri yra laiko-
ma architektūrinio stebuklu.
Jonas Baisusis, atsidėkodamas
architektui už šį kūrinį, išlupo
jam akis, kad jis negalėtų pa-
statyti kitos panašios bažny-
čios.

Petras Didysis perkėlė 1703
m. sostinę į naujai pastatytą
Peterburgo miestą, kurį jis pa-
vadino "atviru langu į Vaka-
rus". Kremlius po šio įvykio
nustojo reikšmės.

Tik 1918 m. bolševikai, bijo-
dami Vakarų Europos įtakos,
šį langą vėl užtrenkė ir sostinę
perkėlė į Maskvą. Bolševikų
partijai, kuri smurtu pagrobė
valdžią ir primetė savo mažu-
mos valią 150 milijonų žmo-
nių, Maskva su 43 akro miesto
viduryje Kremliaus tvirtovė,
buvo saugiausia vieta, kuri
jiems buvo labai reikalinga.

Šiandien pusė Kremliaus už-
ima komunistų partijos įstai-
gos ir jų vadovų butai. Kita da-
lis Kremliaus palikta prisimi-
nimui Rusijos praeities.

Po revoliucijos bolševikai
pastatė Kremliuje keletą mo-
lio spalvos pastatų savo įstai-
goms. Čia yra senieji teismo
rūmai, kuriuose buvo ir Leni-
no raštinė; barakai sargybi-
niam, pora kitų, slėptuvė dik-
tatoriui su 18 colių storumo
metalinėmis durimis ir virtuvė
liaudies komisarų tarybai. Ši
virtuvė, atrodo, yra pačiame
centre, nes gen. John Deane,
JAV karinės misijos viršininkas
Antrojo pasaulinio karo
metu, tvirtino, kad jos kopūs-
tų kvapai buvo jaučiami ir Sta-
lino įstaiigoj.

Kita Kremliaus pusė suside-
da iš bažnyčių ir rūmų. Čia yra
ir karališkoji ginklavietė, kuri
palikta kaip muziejus. Tai yra
pasakiškai turtingas pastatas
su paveldėtais bažnyčios ir val-
stybės turtais, tai didžiausias
Rusijoje muziejus, tačiau ne-
lankomas Rusijos liaudies. Čia
yra carų sostai: Jono Baisiojo
iš dramblio kaulų sostas, Bori-
so Godunovo iš aukso plokšte-
lių padarytas sostas su 2000
brangakmenių. Rūpestingai
saugojama Apreiškimo kated-
ra, kurioje carai buvo krikšti-
jami ir apvesdinami. Taip pat
saugojama ir Archangelo ka-

tedra, kurioje daug carų yra
palaidota. Be to, nepamiršta ir
Dangaus Zengimo katedra, ku-
rioje carai buvo vainikuojami.

Ten, kur sovietinis parlamentas posėdžiauja

Sovietinis parlamentas arba,
kaip sovietai vadina, aukščiausis
sovietas, posėdžiauja, kai
jis yra sušauktas, didžiuose rū-
muose, kuriuos pastatė caras
Nikalojus I 1830 m. Tai ketur-
kampis pastatas iš baltų akme-
nų, apsuptas aikštės, kurios vi-
duryje stovi katedra. Čia pa-
skutinio caro gyvenamieji
kambariai, kiekviena peleni-
nė, kiekviena plunksna ir pai-
šelis, net ir rankšluosčiai ir su-
geriamasis popieris yra rūpes-
tingai saugojami taip, kaip jis
išbėgdamas palikęs. Čia yra ir
Šv. Kotrynos salė su karališkai
išpuoštomis lubomis, remiamo-
mis dvių kolonų iš tikro ma-
lachito, kurioje bolševikai su
senomis rusiškomis šovinisti-
nėmis tradicijomis rengia val-
stybinius banketus. Per šias
puotas naudojami visi senieji
stalai ir indai, brangiausias
maistas, Krymo vynas ir gar-
sioji rusiškoji vodka.

Aukščiausio sovieto posė-
džiai vyksta šv. Andriaus sos-
tės salėje. Komunistų partijos
vadų paruošti nutarimai ir re-
zoliucijos yra skaitomi susirin-
kusiems sovietų delegatams iš
tos pačios vietos, kurioje sto-
vėjo caro sostas. Delegatai sė-
di iš anksto paskirtose vietose,
kiekvienas prie mažo staliuko
taip, kaip mokiniai klasėje. Pa-
našiai kaip gerai išauklėti mo-
kiniai, jie atidžiai išklauso
kiekvieną pasakytą ar paskai-
tytą žodį. Nė vienas jų nepa-
juda savo kėdėje. Kiekvienas
jų yra įvedamas nuo vartų į
salę sargybinių, kurie jiems
neleidžia nukrypti į šalį nuo
numatyto tako. Jų judesiai ir
net veido išraiška yra stropiai
sekama sargybinių, stovinių
prie sienų šešių pėdų atstume
vienas nuo kito. Kiti sargybi-
niai stovi prie kiekvienų durų
ir šoninėse navose budi būriai
milicininkų. Po kiekvienos sa-
kytos ar skaitytos bolševikų
vadų kalbos delegatai energin-
gai daužo savo delnus, sukel-
dami plojimų audrą ir, atėjus
laikui balsuoti, jie visi mecha-
niškai iškelia dešines. Paskuti-
nių dešimties metų šio super-
demokratinio parlamento bal-
savimo istorijoje neatsirado nė
vieno prieštaraujancio balso.

Amerikietė Kremliuje

Buvusi JAV atstovė Luxem-
burge, Mrs. Perle Mesta, 1953
m. vasarą buvo netikėtai pa-
kviesta aplankyti ne Stalino,
bet jau Malenkovo Rusiją. Vi-
zitas įvyko po Berijos likvida-
vimo ir štai jos įspūdžiai apie
šį aukščiausią sovietų parla-
mentą, kuris buvo sušauktas
Berijai pasmerkti.

Mrs. P. Mesta rašo:
Aukščiausio sovieto susirin-
kimas, kuris bendrai įvyksta
retomis progomis Kremliuje,
formaliai yra prieinamas visai
publikai, kaip ir kiti parla-
(Tęsinys 12 pusl.)

11—NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, MARCH 6, 1954

VADOVAS Į SVEIKATĄ

Geresniam sveikatos išlaikymui nauja knyga
BUKITE SVEIKI

kurią parašė ir išleido Dr. Steponas Biežis, SLA Daktaras
Kvotėjas. Šioje knygoje aprašoma suprantama lietuvių kalba
svarbieji sveikatos išlaikymo dėsniai: KAIP BUTI SVEIKU
IR ILGAI GYVENTI.

Ši svarbi knyga privalo rasti kiekvienoje lietuvių šeimoje.
Kaina tik 2 doleriai su prisijuntimu. Tuoju užsisakykite.

Užsakymus siųskite knygos autoriui:

DR. S. BIEŽIS

3241 West 66th Place Chicago 29, Ill.
Telefonas: REpublic 7-7868

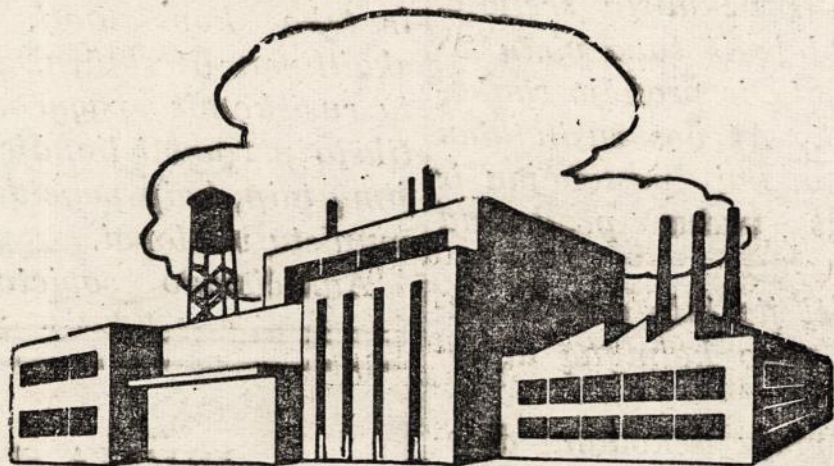
PASIMATYKITE SU STANLEY LITVINU

APIE JŪSŲ INSULIACIJOS
PROBLEMAS
DABAR YRA LAIKAS ĮRENGTI
SAVO NAMĄ ŽIEMAI

Mes turime išdirbtą reputaciją pilno
pasirinkimo A-1 rūšies stako lentų
ir namams materialų.

CARR-MOODY LUMBER COMPANY

3039 SO. HALSTED STREET Tel. VICTORY 2-1272
STANLEY LITVINAS, Mgr. — LIETUVIAI SALESMONAI.

TAUPLYK ATEIČIAI

Kiekvieno ateities laimė priklauso nuo to, kiek jis
sutaupė, kada galėjo taupyti. Ką beplanuosi ateičiai atsa-
kymas vis tas pats.

Taupydami Universal Savings and Loan bendrovėje,
gausite gerą dividendą, užtikrintą saugumą ir mandagų
patarnavimą, nes indėliai yra apdrausti iki \$10,000 kiek-
vienam asmeniui, o vedusių porai kombinuoti iki \$30,000.

Nemokamas sustojimas automobilistams.

UNIVERSAL SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted Street Chicago 8, Ill.
Telefonas: HAYmarket 1-2028

VALANDOS: Pirmadieniais, antradieniais ir penktadieniais nuo 9 ryto
iki 4 val. vakaro. Ketvirtadieniais nuo 9 ryto iki 8 vak. Trečiadieniais
ir valstybės šventėmis uždaryta. Šešt. nuo 9 val. ryto iki 3 val. po pietų.

BENDRUOMENINIS Kanados Lietuvių SAVAITRAŠTIS NEPRIKLAUSOMA LIETUVA,

išeinas 8-10 puslapių, duoda daugiausia žinių apie Kanados
lietuvių gyvenimą ir jo sąlygas. Daug rašo apie visame pa-
sauly esančius lietuvius ir okupuotos Lietuvos būseną.

1952 metais "NL" duoda plačią studiją apie Lietuvos
stienas ir studiją apie Lietuvos žemės ūkį, paremtą naujai-
siomis žiniomis iš Lietuvos.

PRENUMERATA: metams \$5.50. ADRESAS: "Nepr.
Lietuva", 7722 George St., Ville Lasalle, Montreal, P. Q.
Canada.

ATSTOVAS CHICAGOJE: Mr. J. Janulaitis, 3645 So.
Emerald Avenue, Chicago, Ill.

NAUJIENOSE galima užsisakyti

ARGENTINOS LIETUVIŲ BALSAS

Argentinoje gyvena didokas lietuvių skaičius. Pastaraisiais metais
ta krašta pasiekė dar keli šimtai lietuvių. Amerikiečiai ten turi
giminių, draugų ir pažįstamų. Norintieji sieti visuomeninį Argenti-
nos lietuvių gyvenimą yra kviečiami užsisakyti geriausią Pietų
Amerikos lietuvių laikraštį — ARGENTINOS LIETUVIŲ BALSAS.
Metinė jo prenumerata yra tikrai \$3.00. Laikraštį gausite jei pa-
siųsite \$3.00 Money Orderj arba čekj tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 So. Halsted St. Chicago 8, Ill.

(Tęsinys iš 11-to psl.)

mentai. Tačiau faktiškai įleidiama į publikai skirtas galerijas tik rinkiniai aukšti pareigūnai, įskaitant diplomatus ir užsienio korespondentus. Ir aš buvau viena iš tų laimingųjų, nes gavau specialų kvietimą iš užsienių reikalų ministerijos.

Čia kiekvienas buvo užinteresuotas dalyvauti šioje ypatingoje sesijoje, nes susirinkimas buvo sušauktas tuojau po Berijos arešto ir kiekvienas norėjo išgirsti oficialų pranešimą apie įvykius ir sužinoti kokiu numatyta sovietų valdžios politika ateičiai.

Atvykus aš parodžiau savo kredencialus ginkluotai sargybai prie Kremliaus vartų, įėjau per didžiuosius vartus, kuriuos anksčiau aš buvau nufotografavęs, vėl parodžiau savo leidimą ginkluotai sargybai prie durų aukščiausio sovieto pastato ir įžengiau į švarius ir gerai išblizgintus rūmus ir užėmiau vietą ložėje Nr. 2, rezervuotoje diplomatomams. Tai buvo puiki ložė, dešinėje pusėje virš pagrindinės salės, iš kurios buvo artimiausias ir aiškiausias matomumas.

Kai tik Kremliaus lyderiai pasirodė iš užkulisių scenoje, pakilo salėje iš savo vietų 2,000 delegatų ir pradėjo rankomis ploti. Aš vos susilaikiau nuo juoko, kai pastebėjau ir Kremliaus vadus pradendant ploti.

—Kodėl jie taip daro?— paklausiau savo kaimyną diplomata.

—Jie ploja dėkodami delegatams už plovimą, — jis paaiškino.

Kai jie atsisėdo, mano draugas stuktėlėjo ir man paaiškino:

—Žiūrėk! Tas su akiniais yra Molotovas. Sekantis šalia jo yra Vorosilovas, gi viduryje — Malenkovas, asistuojamas Kruščiovo ir Kaganovičiaus.

Už Molotovo ir Vorosilovo buvo Bulganinas, savo maršalo uniformoje, ir Mikojanas. Šie visi septyni ir yra vadovaujančios žvaigždės Kremliuje.

Molotovas, kuris atrodė labiausiai iš visų ramiausias, buvo tylus, nelankstus ir formalus. Malenkovas ir kiti tarp savęs kalbėjosi, kai pirmininkaujantis sakė įžanginę kalbą.

—Kai dar Stalinas buvo gyvas, — vienas diplomatas pastebėjo, — jie tik retkarčiais scenoje kalbėjosi. Dabar jau pakeitė šiuo atveju politiką ir jau laisvai kalbasi vienas su kitu.

Vadovaujančios Kremliaus žvaigždės sėdėjo scenos gilumoje per tas kelias sesijos dienas, kurios buvo paskirtos naujos ekonominės įstatymdavystės svarstymui. Kai jau atėjo laikas balsuoti, tai 2,000 delegatų, vyrų ir moterų pakėlė automatiškai rankas kaip kokios mašinos, pajutusios duotą signalą.

Paviršutiniškai stebint atrodė, kad čia viskas vyko kaip

demokratiškai parlamente, net ir su atstovų diskusijomis, bet užteko ir trumpalaikio stebėjimo suprasti, kad čia viskas buvo iškreipta ir buvo tik vaidinimas. Delegatų kalbos buvo tik juokingas pamėgdžiojimas laisvų diskusijų ir debatų vakarietiškame parlamente.

Delegatai galėjo daryti tik nereikšmingų pastabų, bet nė vienas nepareiškė ir neparakė, kad jis balsuos prieš kurį nors įstatymą arba prieštarauja Malenkovo ir kitų politikai. Atlyginimas už tokį pasisakymą delegatui būtų kalėjimas arba pasmerkimas mirti.

Aš prisiminiau jaunimą, kurį mačiau ruošiamą šios rūšies "demokratijai" komunistų pionierių vasaros stovykloje Maskvos, Zaporožės, Stalingrado, Kievo ir kitose apylinkėse.

Netoli Zaporožės plieno įmonės vienoje stovykloje buvo sušaukti vaikai po pietų poilsio padainuoti man šio turinio dainelę:

"Mes nemokame nei skaityti nei rašyti, bet mes dėkojame Leninui ir Stalinui už gautas knygas, iš kurių mus moko skaityti ir rašyti."

Vėliau aš turėjau progos susipažinti su keliomis knygomis ir teko konstatuoti, kad jų skaitlinga literatūra, persunkta rusiškomis pagyromis, turi tikslą perdirbti liaudies galvojimą taip, kaip pageidauja komunistų valdovai.

Aukščiausio sovieto sesija

buvo įdomiausia rugpiučio m. 8 d., kai Malenkovas pasakė savo pirmąją didžiąją kalbą po Stalino mirties ir Berijos arešto.

Jis man padarė įspūdį kaip atsparus, bet neįspūdingas kalbėtojas laike dviejų valandų kalbos, kurią jis iš anksto paruoštą skaitė monotonišku balsu, nesustodamas net vandens atsigerti. Jis atleido Beriją iš pareigų, duodamas trumpą paaiškinimą, tuo nustebindamas kiekvieną, kuris tikėjosi išgirsti kai ką daugiau; o po to piketai puolė JAV. Šiuo atveju naujasis režimas ėjo tuo pačiu keliu kaip ir seniau.

Delegatai pakilo kaip vienas kūnas ir energingai plojo. Ambasadorius Bohlen, ambasados valdininkai ir aš pakilome ir išėjome. Mes negalėjome pasilikti toje demonstracijoje, kuri buvo nukreipta prieš mus."

Mrs. P. Mesta, kuri matė visus svarbiausius miestus, pradėdant Leningradu ir baigiant Baku, baigia savo įspūdžius apie Malenkovo Rusiją šia išvada:

"Tik aplankydamą Sovietų Sąjungą supratau, kad sovietų valdžios didžiausia dovana vyrams, moterims arba ir vaikams yra leidimas išvykti iš šio krašto".

LIETUVIŠKA APDRAUDŲ AGENTŪRA

• Visų rūšių apdraudos asmenims ir biznio įstaigoms. • Finansavimas. Draudžiu ir perdraudžiu visose draudimo bendrovėse. JONAS KIRVAITIS. Gen. apdraudų brokeris ir savininkas. INTERSTATE INSURANCE AGENCY 5900 So. Ashland Ave., Chicago 36 Ill. Tel.: WA 5-5671—Rez. HE 4-4033 Darbo val.: kasdien 9:30—4:30; be to, pirm. ir ketv. 6:00—9:00 vakarais.

NAUJIENOS pildo 'Income Tax' blankas

Valstybės mokesčių reikalais galite kreiptis į

NAUJIENAS

nuo 10:00 val. ryto iki 5:30 val. vakaro; šeštadieniais iki 12-tos valandos.

1739 So. Halsted St.

Chicago 8, Illinois

PIRMĄ SYKĮ! DETROITO VAIDINTOJAI CHICAGOJE!

SEKMADIENĮ, 1954 M. KOVO MĖN. 7 DIENĄ,

Sokol Salėje, 2337 So. Kedzie Avenue,

Didelio pasisekimo Lietuvos scenose sulaukęs veikalas iš Dr. Vinco Kudirkos gyvenimo

DETROITO MENO SAMBŪRIS

VINCAS KUDIRKA

Kazio Inčiūros keturių veiksmų drama

REŽISIERĖ—ZUZANA ARLAUSKAITĖ-MIKŠIENĖ, buv. Lietuvos Valst. Teatro artistė. Dailininkas — ANTANAS MELNIKAS — Dainas paruošė — ANTANAS KVEDARAS. Dalyvauja: V. Banytė, Ž. Buknytė, A. Gerulaitytė, P. Heiningienė, Ir. Laurinavičienė, D. Racevičiūtė, P. Balynas, K. Balys, A. Brazėnas, K. Gričius, A. Gubilas, J. Janeckis, A. Ilješevičius, V. Zebertavičius ir kiti.

Pradžia 3:30 valandą po pietų. — Po vaidinimo—vaišės ir susipažinimo subuvimas.

12—NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. —SATURDAY, MARCH 6, 1954.